

Published and distributed
under Permit (No. 739) authorized
by the Act of October 6, 1917,
on file at the Post Office of
Boston, Massachusetts. By
order of the President.
A. S. Burleson,
POSTMASTER GENERAL.
Tel. So. Boston 2408.

SANDARA

AMERIKOS LIETUVIŲ TAUTINĖS SANDAROS LAIKRAŠTIS

The Lithuanian Weekly "SANDARA"
Published by the Lithuanian
National League of America
K. J. PAULASKAS
Sec'y and Business Mgr.
YEARLY SUBSCRIPTION RATES:
In the United States \$2.50
To Foreign Countries \$3.00
"S A N D A R A"
27 E Street, Boston 27, Mass.
KAINA 5 CENTAL

No. 39

So. Boston, Mass., Rugsejo (September) 29 d., 1921 m.

Metai VIII

Lietuva Priimta į Tautų Lygą

LENKAI ĮSIPYKO.

Norėta Nušauti Lenkijos Prezidentas Pilsudskis

ELTOS UZGINČYJIMAS.

DERYBOS ŽENEVOJE.

LIETUVA BUDI.

LIETUVA PRIIMTA Į TAUTŲ
LYGĄ.

GENEVA, rugs. 22. Trys
naujos valstijos šandie priimtos
į Tautų Lygą: Estonija, Latvija
ir Lietuva.

Estonija buvo priimta pirmutinė
ir vienbalsiai, tik Jugo-Slavijos
ir Čechoslovakijos delegatai
balsavime nedalyvavo. Lietuva
taipgi beveik vienbalsiai buvo
priimta, nes prieš jos priėmimą
balsavo tik Lenkijos atstovas
Askenazy ir Rumunijos atstovas
Take Jonescu.

LENKAI VISIEMS ĮSIPYKO.

Lenkų užsipirimas užgrobtai
Vilnių įkirėjo visiems Tautų Lygos
atstovams. Net Prancuzija,
kuri visados palaikė Lenkų nei-
teisėtus užsigeidimus, šį sykį
balsavo prieš Lenkiją. Belgijos
atstovas Hymans'as buvo stipriai
įpykęs ant Lenkijos. Jis sakė,
kad Lietuva, taip kaip ir Lenkija,
ne vienos pačios išsikovojo
savo liuosybę, bet per kraują
ir pasistengimą alijantų. Šalis,
kurios prisidėjo prie paliu-
savimo Lietuvos ir Lenkijos, rei-
kalauja, kad abi šios šalys parodytų
santaikos dvasią. Ši Hymans'o
kalba buvo atkreipta prieš
lenkus. Susirinkusieji
gausiai pojo.

Dručiausiai Lenkija susikom-
promitavo tuomi, kad Lietuvių
atstovai parodė, jog Vilniuje ir
dabar yra lenkų generolas Želigowski
su 30,000 lenkų kariuomenės,
nors tas yra priešinga
Suvalkų sutarčiai.

NORĖTA NUŠAUTI PILSUDSKIS.

LEMBERGAS, rugs. 26 d.
Kad šį vakarą Pilsudskis, Lenkijos
prezidentas, ties miesto
rotuše sėdo į automobilį ir jį
šauti tris kartus. Jam nepataikyta,
tik pašauta koja su juo
buvusiam grafui Grabowski.
Žmogus, šovęs į Pilsudskį norėjo
pats save nusižudyti, bet jį
pirmiau sugriebė. Kas jis yra te-
legramose nepareiškiama. Greičiausiai
bus koks lenkas, nes
jei šovikas būtų buvęs vokiečiai,
tai iš to būtų daug triukšmo pri-
daryta.

DERYBOS ŽENEVOJE.

VAŠINGTONAS, IX, 22 d.
(Liet. Inf. Biuras). Lietuvos
Delegacija savo kontrpasulyme
sutiko, kad Vilniaus sryčiai būtų
duota kultūrinė ir adminis-
tratyvė autonomija. Griežtai
atmesdama bendrąjį sprendžiamąjį
užsienio politikos organą,
Lietuvos Delegacija siūlo perijodines
abiejų šalių užsienių reikalų
ministerių konferencijas ir
įsteigimą darbo sekretoriato, kuris
neturėdamas jokio sprendžiamąjo
balso būtų įkurtas politikos
ryšiams palaikyti. To-

liau Lietuvos delegacija sutinka
padaryti su lenkais militarę ap-
sigynimo konvenciją prieš ben-
drus priešus, bet tik tuomet, jei
dižiosios valstybės pripažins
Lietuvos ir Lenkijos sienas. Lie-
tuva nesipriešina padarymui
ekonominės sutarties su Lenkija,
bet ji nesutiks panaikinti maiti-
mų sieną. Šita sutartis turėtų
buti galima panaikinti dviejų
metų bėgyje, pareiškus apie tai
norą vienai susitarusių šalių.
Vienok lenkų delegacija su šiais
pasulymais nesutinka ir laikosi
pirmojo projekto. Tautų Sa-
jungos Taryba nutarė pasiulyti
abiem delegacijoms galutinai
priimti antrąjį P. Hymans'o pro-
jektą, jei jos nesutiktų jo priimti,
tai referuoti klausimą Tautų
Sąjungos plenumui.

LIETUVA BUS PRIIMTA
TAUTŲ SĄJUNGON.

VAŠINGTONAS, IX, 22 d.
(Liet. Inf. Biuras). Šeštoji Tautų
Sąjungos Komisija, kuriai yra
pavesta tyrinėti norinčių į-
stoti Tautų Sąjungon valstybių
prašymai, yra nutarusi pasiulyti
Tautų Sąjungos plenumui
Lietuvos prašymą patenkinti ir
priimti ją į Sąjungos narius.
Šiomis dienomis galutinai šį
klausimą spręs Tautų Sąjungos
plenumas.

TAUTŲ SĄJUNGA ŠIANDIE
SPRENDŽIA LIETUVIŲ-
LENKŲ GINČĄ.

VAŠINGTONAS, IX, 20 d.
(Liet. Inf. Biuras). Šandie gautomis
žiniomis, Lietuvių delegacija
priėmė paskutinį P. Hymans'o
projektą su pataisomis
valstybės kalbos, kariuomenės
rekrutavimo ir kantonų klausimais.
Lenkų delegacija griežtai
su tomis pataisomis nesutinka.
Klausimą šandie sprendžia
Tautų Sąjunga.

ELTOS UZGINČYJIMAS.

VAŠINGTONAS, IX, 20 d.
(Liet. Inf. Biuras). Elta tele-
grafuoja iš Kauno: Volfo
Agentūros pranešimas iš Ženevos
Lietuvos Vyriausybės kontr-
projektas prieš P. Hymans'o
projektą, paduotas netikrai. Lie-
tuvos Vyriausybė yra visiškai
nusistačius prieš bendrus su
lenkais sprendžiamuosius organus
ir prieš bendrą valstybės
sekretoriatą užsienių reikalams.
(Staatsekretariat des Aussern).

LIETUVA BUDRIAI DABOJA,
KAD DERYBOSE SU LEN-
KAIS NEBUTŲ UŽGAU-
TAS JOS SUVERENI-
TETAS.

VAŠINGTONAS, IX, 20 d.
(Liet. Inf. Biuras). Einant de-
ryboms Ženevoje, visoje Lietu-
voje jaučiamas pakilęs upas.
Miestuose, miesteliuose žmonės

renkas į mitingus ir nervingai
laukia žinių iš Ženevos. Pavyzdžiui,
užvakar, rugsėjo 18 d. Vilka-
viškyje susirinko 5 tūkstančiai
žmonių į mitingą ir iškilmingai
pasidėjo remti valdžią ligi paskutiniųjų,
kad tik valdžia apgintų Lietuvos
nepriklausomybę, neatiduotų Vil-
niaus lenkams ir atsiskirtų nuo
unijos su Lenkija sudarymo. Jei
dabartinė valdžia to padaryti
nesugebėtų, Seimas turėtų tuo-
jau ją pašalinti ir pastatyti kitą
vyriausybę.

DEL DERYBŲ SU LENKAIS
ŽENEVOJE.

VAŠINGTONAS, IX, 19 d.
(Liet. Inf. Biuras). Derybos su
lenkais Ženevoje vystosi toliau.
Pastaromis dienomis pasirodė
amerikiečių spaudoje net žinių
apie lietuvių ir lenkų susitaikymą.
Šitos žinios yra lygiai peranksty-
tos, kaip perankstyta buvo š. m.,
1 d. Associated Press žinia.
Nors Lietuvos Atstovybė dar nėra
gauta patikrinančių žinių, vienok
jei abi besitarančios šalys būtų
susitarę dėl derybų pagrindų, tai
tas būtų tikėtina, (bet tai dar
nėra susitaikymas). Briuselio
derybos buvo nutrukusios dėl
lenkų atsakymo priimti P. Hymans'o
projektą, kaip derybų base. Lietu-
viai, priimdami tą projektą, kaip
savo laiku L. Inf. Biuro pranešė,
padarė pastabą, kad jie priima jį
tikai kaip base deryboms, bet
nepasistatė, kad jie su tuo projektu
visu ar kokia jo dalimi jau išankst
sutinka. Dėl Tautų Sąjungos Tarybos
birželio m. 28 d. nutarimų, kuri-
s sukėlė dideles protesto demon-
stracijas visoje Lietuvoje ir
prieš kuriuos griežtai buvo nusis-
tatsė St. Seimas, Lietuvos Vyriausybė
išėjo su savo kontrprojektu,
kuris dabar diskutuojamas konferen-
cijoje kartu su P. Hymans'o pasku-
tiniu projektu.

LENKAI ATMETĖ HYMAN-
S'O NAUJOJO PROJEKTO
REDAKCIJĄ.

VAŠINGTONAS, IX, 23 d.
(Liet. Inf. Biuras). Eltos pranešimu,
P. Hymans'as rugsėjo 18 d. Tautų
Sąjungos Tarybos posėdyje Ženevoje
darė generalį pranešimą lietuvių - lenkų
klausime. Lenkų delegatas Sąjun-
goje, Askenazy, skųsdamasis
lenkų persekiojimais Lietuvoje,
pareiškė pirmąjį Hymans'o projek-
tą diskusijai baze ir kategoriškai
atmetė naujojo Hymans'o projekto
redakciją. Lietuvos delegatas,
Galvanuskas, pareikalavo, kad
Želigowskio kariuomenė evakuotų
Vilnių, kas trukdo susitaikimui
lietuvių - lenkų klausime, ir
taip pat aiškino Lietuvos kontr-
projektą.

LIETUVIŲ - LENKŲ DERY-
BOS NUTRAUKTOS IR VIL-
NIAUS KLAUSIMAS RE-
FERUOTAS SĄJUNGOS
PLENUMUI.

VAŠINGTONAS, IX, 23 d.
(Liet. Inf. Biuras). Eltos pranešimu,
lenkų delegatas Tautų Sąjungoje,
Askenazy, rugsėjo 20 d. kalbėjo
viešame Tarybos posėdyje lietuvių - lenkų klausime.
Anglijos delegatas, Balfour, didelioje
pralaboje, pasa-

kytoje Sąjungos posėdyje rėmė
Lietuvą, o Prancuzų, Bourgeois,
Lenkiją. Kuomet nebuvo vil-
ties susitarti, buvo Tarybos nu-
tarta nutraukti derybas ir referuoti
Vilniaus klausimą Tautų Sąjungos
plenumui.

TAUTŲ SĄJUNGOS POLITI-
NĖ KOMISIJA NUSPRENDĖ
PRIIMTI LIETUVĄ SA-
JUNGON.

VAŠINGTONAS, IX, 23 d.
(Liet. Inf. Biuras) Eltos pranešimu
rugsėjo 20 d. Tautų Sąjungos
Užsienių Politinė Komisija nus-
prendė priimti Lietuvą Tautų
Sąjungon. Lenkijos ir Rumunijos
delegatai buvo tam priešingi.

RUSIJOS PERSPEJIMAS LIE-
VUVAI.

VAŠINGTONAS, IX, 23 d.
(Liet. Inf. Biuras). Rusijos Už-
sienių Komisaras Čičerinas įteikė
musų atstovui Maskvoje notą,
kurioje nurodo, kad jo pastebė-
jimu Prancuzija ragina Lenkiją
pulti Rusiją ir kartu reiškę
baime, kad ir Lietuva nebūtų
ton akcijon įtraukta. Pabaigoje
Čičerinas priduria, kad Lietuvos
Vyriausybė vis tikisi atkreipti į
šį perspėjimą tinkamos dėmes.
Tą žinią praneša rusų telegrafų
agentūra. Jos oficialio patvirtini-
mo Lietuvos Atstovybėje čionai
dar nėra gauta.

LIETUVIŲ LENKŲ GINČAS
PERDUODAMAS TAUTŲ
SĄJUNGOS PLENUMUI.

VAŠINGTONAS, IX, 23 d.
(Liet. Inf. Biuras). Kaip jau
pirmiau buvo Liet. Inf. Biuro
pranešta, Lietuvos delegacija
sutiko priimti antrąjį p. Hymans'o
projektą tą saliga, kad būtų jį
įneitos pataisos. Kai kurios
tų pataisų turinčių principinių
ir liečia Lietuvos suverenitetą.
Nuo tokių pataisų Lietuvos dele-
gacija griežtai negali atsiskak-
ti.

Kadangi lenkai visai atmeta
antrąjį p. Hymans'o projektą,
todel Tautų Sąjungos Taryba
nutarė lietuvių - lenkų ginčą
pavesti spręsti Sąjungos plenumui.

AIDAI IŠ LIETUVOS.

Laiškas iš Viltariškio, rašytas
rugsėjo 1 d. Juozui Šleiviui,
97 Beacan St., Chelsea, Mass.

Antašavas.

Gal jau daugelis yra gidėję apie
Antašavą. O ypač apie joje gyvenan-
tį kunigą Lelį, kuris valdo
parapiją ir sykiu uoliai kovoja
su "laisvamaniais", tai yra sususipratusiais
darbininkais. Kadangi praėjusiais metais
buvo rinkimai į Seimą, tai jis bažny-
čioje bent per kelius sekma-
džius laikė mitingus ir tiesiog
agitavo parapijonus, jogei visi,
kaip vienas balsuotų už sąrašą
krikščionių demokratų. O kurie
susilaikys ir balsuos už proletari-
nį, tai tie visi yra atmetami nuo
Dievo ir sykiu po mirties palai-
dojimo jų kunų kapinėse, nes
Lietuvių komunistų nereikia. Ir
taipgi pasisekė krikščionims, jogei
su tokiais žmonėmis arba kaimynais
nesuveiti ir viens antram
rankos nepasiduoti, nes tokių
žmonių reikia sergėtis,

kaipo kokios ligos ir krečiamos,
tai yra, kaip koleros.

Tas pats buvo ir tais metais,
kada buvo rinkimai valsčiaus
tadybos vėl atsikartoję tie patys
šauksmai, net ir kandidatų sąrašus
išvardijo per pamokslus, kurie
Dievui tinka, o kurie velniui.
Negana to, kad anas bažnyčioje
didelę kovą veda su "laisvamaniais"
arba su susipratusiais darbininkais,
bet dar ateina tiesiog į namus ir ima
laisvai protaujančius darbininkus
už gerklės ir nori Dievo mokslą
įkvėpti ne žodžiais, bet žvėriškais
palielgimais. Vieną vakarą, tai
yra, rugpiučio 9 dieną, 1921 m.,
kadangi aš parvykau iš kaimyno
į namus apie 10 valandą nakties,
randa prie savo buto Antašavos
kunigą Lelį su jo špitolninku,
vargoninku Povilu Abramavičium,
kuris turėjo kišeniųje, kaip au-
lų butelį su švęstu vandeniu ir
pažastėje, kaip šluotą diuomo,
tai buvo krampylas, su kuriuo
pirktas dvasias nuo savo ištikimųjų
buriučių nuvaiko. Ant smagumo
anie buvo nemažai ir įsitraukę.
Man priėjus arčiau prie jų ir
padavus ranką viens antram,
kaipo pažįstamiems, buvau už-
klaustas kunigo Lelio, kur yra
brolis. Atsakiau, jogei silsis
ant šieno. Tąsyk anas man
ėmė užmėtinėti, jogei mes komu-
nistai ir sykiu bedievybės platin-
tojai. Ir anas, tai yra, kunigas
Lelis, tuojuo man tvėrė už gerklės,
o kita ranka, vietoje krampyl-
to, turėjo suspaudęs kamštį,
su kuriuo jau man buvo bekvėpi-
as dvasią šventą. Kada aš
pamačiau, jogei anas prieš mane
žvėriškai prikibo, tąsyk aš
aną, kaip piktadarį, taipgi nuo
savos Demokratiškai turėjau
prašalyti, kad anas nuo manes
ir sykiu iš buto prasišalintų. Ant
ko anas su savo špitolninku prasi-
šalino ir eidamas per kaimą rė-
kė, kiek galėjo, jogei bedieviai
jam norį gyvastį atimti.

Man rodos, kad jogei musų
kun. Lelis turėtų pavyzdį nuo
savo parapijonų: Doros gyvenimo,
o ne savo didele gerkle nak-
timis ramius gyventojus iš mie-
go kelti.

Proletaras.

SCRANTON, PA.

Mūsų mieste lietuvių gana
daug. Beveik visi, su mažu iš-
ėmimu, dirba anglių kasyklose.
Ir yra pusėtinas biznierių skait-
lius, daugumoje saliuinkai. Čio-
nais taipgi yra trys Lietuvos
Laisvės Paskolos Bonų parda-
vinėjimo stotys: viena kun. Kuro
— Švento Juozapo parapijos va-
dinama; kita gi kun. Lopetos,
kitoje miesto dalyje, vadinamoje
Hyde Park, o trečia vadinama
tautininkų. Čia reikia pažymėti,
kad vadinama tautininkų stotis
yra suorganizuota iš dešimties
įvairių draugijų, kurių atstovai
daugumoje yra katalikai. Kadangi
Bonų parduvinėjimo darbas buvo
sustabdytas tulam laikui, tai
kai-kurios draugijos ir atšaukė
savo atstovus. Gi dabar, vėl
prasidėjus naujam parduvinėjimo
stoties komitetas išleido atsišau-
kimą į visas pirmiausias dalyva-
usias L. L. P. B. p. stotyje drau-
gijas, kad vėl prisijustų savo
atstovus, bet iki šiolei dar ne vi-

šos atstovus prisiuntę. Yra ke-
letas draugijų, kurios neatšaukė
savo atstovų, tai yra Susivieny-
jimo Lietuvių Amerikoje 30-ta
kp., Liet. Piliiečių Pašelpinis
Klubas, Dailės Mylėtojų Drau-
gija ir kitos.

Sios tai draugijos ir keletas
pavienių gerų tėvynainių lietu-
vių sudaro šiuo laik taip vadinamą
tautininkų stoti L. L. B. parda-
vinėjimo.

Minima stotis rugsėjo 18 d.,
1921 surengė prakalbas Lincoln
svetainėje, 7:30 val. vakare, kad
išpardavus kodaugiausia L. L. B.
Kalbėtojų prisiuntė Lietuvos
Misija kun. Petraitį iš Paterson,
N. J.

Prakalbų rengėjai manė, kad
tą pačią dieną daugiau nieks
jokių prakalbų neberengia Sran-
tone. Bet, ant nelaimės, ar tai
iš geros, ar tai iš blogos valios,
parengė ir kun. J. Kuras kitas
prakalbas savo bažnytinėje sve-
tainėje parduvinėjimui kokios
ten "Tėvynės Balso" Bendrovės
šėrus. Tad kas lieka daryti?
Dvejos prakalbos tą pačią dieną
ir nebegalima padaryti niekas,
nes sužinota per vėlai apie tai
tą pačią dieną. Tad ir nutarėm:
lai bus, kas bus?

Paskirtoje valandoje žmonės
pradėjo rinktis svetainėn ir susi-
rinkus jau apie porai šimtų
žmonių, nugi kad smakšt ir atėi-
na antrų prakalbų kalbėtojas,
kun. Bumšas ir surinka: ką jus,
girdi, darote, bedievukai? Žmo-
nėms vienybę ardot! Juk jus,
žinote, kad mes rengiame
prakalbas šėrus parduvinėjimui,
ka kam jus čia užlindote mums
už akių?

Na, girdi, aš jums pastatau
šią propoziciją: likviduokit šias
savo prakalbas ir eikit su manim
į bažnytinę svetainę, tai, girdi,
mes pirmiau pakalbėsime apie
"Tėvynės Balso" Bendrovės šėrus,
o paskui, kiek liks laiko, tai
jus galėsite kalbėti ir parduvinė-
ti savo L. L. P. B.

Mes jam paaishkinome, kad
mes su jo propozicija nesutiksi-
me, nes mums Lietuvos valstybės
ir Lietuvos laisvės reikalai
stovi arčiau prie širdies, negu
kokios nors Bendrovės ir jeigu
norite su mumis bendrai veikti,
tai atekite pas mus. Čionai
mes pirmiau kalbėsime L. L. P. B.
reikale, o paskui jus galėsime
su savo šėrais. Kun. Bumša ant
to nesutiko ir perpykęs išėjo.

Prakalbos pas mus nusisekė.
Žmonių susirinko apie pusterčio
šimto. Paskolos Bonų parduo-
ta už \$1,350 (trilika šimtų pen-
kas dešimts).

Gerbiamas kun. Petraitis yra
geras kalbėtojas. Neapsiriksiu
pasakęs, kad scrantoniečiai pir-
muo kartu tokį kalbėtoją esa gir-
dėję.

Tik tiek turiu pažymėti, kad
Scrantone lietuviai yra atšalę
nuo Lietuvos reikalų, o ypač
biznierių. Yra keletas gerų lie-
tuvų tėvynainių, tai tie ir pir-
miaus pirkto bonus ir dabar vėl
perka tie patys. Vienas žmogelis,
apie 60 m. amžiaus, mainose
dirbdamas sunkų darbą (jo varda-
vas Pranciš). Statkus pirmiaus
pirkto L. L. P. B. už \$500 dol.,
dabar vėl pirkto už \$500. O tai
tokis, tai Lietuvos piliėtis! tai
(Tąsa ant 5 pusl.).

A.L.T.S. REIKALAI

NAUJI NARIAI ĮSTOJO Į A. L. T. SANDARĄ.

Prie 16 kp., Worcester, Mass.:

Aleksandra Simanavičius,
Motiejus Ramanauskas,
Stasys Trymanas.

Prie 24 kp., Montello, Mass.:

P. K. Vaičiūnas,
Jonas Dovidonis.

Prie 25 kp., Chicago, Ill.:

A. A. Tulys,
Jonas Žilinskas,
B. F. Kubilius.

Prie 36 kp., Pittsburgh, Pa.:

Antanas Jacevičius.

AUKOS SPAUSTUVĖS SKOLŲ ISMOKĖJIMUI.

25 kp. nariai, Chicago, Ill.:

Po \$2.00: Marė Zolpienė, S. A. Zolpa, A. Lukas, K. Vilkevičius, N. Krukoniš, M. Januškevičius, K. J. Semaška, Jonas Žilinskas, J. A. Galinauskas.

35 kp. nariai, Pittsburgh, Pa.:

Po 1.00: J. Kazlauskas, K. Varašius, P. Pikšris, J. Petraitis, V. Stačinskas.

Ir vienas iš žymiausių sandariečių DARGVAINIS aukojo Sandaros Fondan \$5.00. Gerbiamas Dargvainis čia padarė labai puikų pavyzdį visiems: maitindamas reikalą paremti savo organizaciją, paklojo penkinę visai neišduodamas viešai savo tikro vardo. Gi chiegiečiai su pittsburgiečiais taipgi puikiai pasirodė. Tikimės, kad jų pavyzdį paseks ir kitų kolonijų sandariečiai.

Mūsų visų yra privalumas bendrai kiekvienas sulig išgalės stoti ir galutinai užbaigti skolų išmokėjimą.

Siame "Sandaros" num. pakelta klausimas, kad skolos būtų proporcingai padalintos visoms kuopoms, ir kad kuopos savas kvotas išpildytų.

Atsivėlgiant į šį pakeltą klausimą, Centrai atrodė, kad teisingiausias kvotos būtų, tai po du dolerių nuo nario. Jeigu visos kuopos stengsis išpildyti savas kvotas ir prisijus Centran po \$2.00 nuo kiekvieno savo kuopos nario, nežiurint, ar jie bus iš kuopos izdo, ar jos nariai suaukuos, tai į Seimą suvažiuavę netik kad neturėsime skolų, bet turėsime dar šiojį-tokį izdą pagerinimui organo. Tad, gerbiami sandariečiai, lai užtenka tų dejonų link tos mažos dalelės likusių skolų. Pasibriezime sau kaišio užduotį, kad per spalio mėnesį kiekvienas prisidėsime skolų sunaikinimui, o kad visi sykiu stotų į bendrą darbą, tai visai ne neįsime, kaip nuveiksime darbus, apie kuriuos ne nesvajojome.

Tad į darbą visi! Seimas netoli — lapkričio 24-25-26 d. Tai gi, kuri kuopa pirma išpildys savo kvotą?

K. J. PAULASKAS,
"Sandaros" Sekr.-Adm.

VEIKIMAS PRADEDA ĮSISIBUOTI.

Kas-kart vis didesnis veikimas tarp sandariečių po visas kolonijas. Ypatinai šiomis dienomis pasiekia linksmos žinios iš didžiulės Chicagos.

Pažvelgus į aukščiau pakviotus naujus narius, mes matome, kad chiegiečiai prie savo 25 kp. susilaukė du žymiu literatu, ypatose A. A. Tulio ir Jono Žilinsko. Susitvirtinus chiegiečių kuopai, beabėjo, kai ir visas veikimas žymiai padidės, ir nėra visai abejonės, kad jie pilnai išpildys tą viską, ką yra pasibriežę pereiname susirinkime, kurį mums praneša jų korespondentas. Tad, valio chiegiečiai ir visų kolonijų sandariečiai! Tegul nelieka niekur nė vieno lietuvių, kuris nežinotų,

reikia pilnai tikėtis, kad nei viena Sandaros kuopa neišdrįs atsilikti.

J. M. Pečiulis.

KAS SANDARIEČIŲ LAUKIA?

A. L. T. Sandara nėra sena organizacija. Ji sumezgė branduolį besiplėčiant Europos plačiam karui. Kuomet žmonijoje kylo ginkliniai ginčai, neturint kitokių kompromisų, ir nepripažįstant jų, tai pasekmė buna atmintina amžiams.

Iš po audros ir griuvusių priekėlė daugel pavergtų tautų, jų tarpe drąsiai ir energingai stoji Lietuva. Visiškai ir vieškeliai, t. y., ekonominis, politinis ir kultūrinis, jų tobulinimasis. Tie trys veiksniai yra pamatas kiekvienos valstybės, ir ten, kur bile vienas iš jų nefunkcionuoja, laukia tos šalies ir skurdas.

Sandariečiai negeidžia ir didžiausiems Lietuvos priešams lenkams tos nelaimės, nes jos darbo žmonės yra vedami politikierių prieš kitas tautas ir jų laisvę. Lietuvai turint visas ypatybes šalies tvarkymui, priešai neįstengė ir neįstengs iš lauko pusės pergalėti. Kad ir spaudžiama proše-pačių ir norima išplėsti jos širdį Vilnių, vienok Lietuva pasiliks ant visados nepriklausoma valstybė!

Mes, sesers ir broliai, gyvename tokiame laikotarpyje, kuris yra rašomas stambiomis raidėmis istorijos lapuose. Kokia neapsakoma perversmė mūsų akys atsitiko, tik tankiau pamąstykim! Niekas nenuveikė nieko be organizuotos spėkos. Organizacija yra pamatas kultūros, individas, pavienis — bėspėkis. Sandara yra politiška organizacija, kuri tik pageidauja apsvietos, demokratybės, tautoms laisvės, ir kuriai rūpi vargas mūsų darbo žmonių.

Sandariečiai! mus laukia didis darbas. Dirbame su atsidaivimu del Lietuvos laisvės visokių buvais, nukęsdami daugumą nemalonumų, kad tik būtų geriausios pasekmės mūsų Tėvynei.

Šiandie dalykai kitaip stovi, negu keli metai atgal, fodel mūsų planas veikimo turi būti pakeistas. Artinasi mūsų Seimas, na ir ką tame Seime padarysime? Ar Sandara paauogo nariais? ar daug spaustuvės skolų apmokėjom? ar daug kuopų suorganizavom? Pamąstykime, sandariečiai! Dabar laikas prieš Seimą tuos nedateklusius papildyti. Seimuotis bus smagu, jeigu viskas bus gerai. Pasirupinkim patys apie savę. Šiandie, jeigu kurie patėmyjot, mūsų ex-sandariečiai varo pašnibždomis visokias nesąmones prieš ištikimus sandariečius, patys nuo Sandaros atsisačę, arba kai-kurie save "senais" pasidavę. Sandariečiai žino gerai, kurie dirbo su pasišventimu Sandarai ir todėl juos polemikomis tuščiomis neapters. Kai-kurims mūsų veikėjams rūpi užimti garbingas vietas prie organizacijos, bet del jos labo prieštelį nepajudino. Tarp sandariečių neprivalėtų būti "senas" ar "jaunas". Kas sutinka su principais ir idėja, tai visi lygūs; jeigu nesutinka, tai kompromisų kelių nėra ir buti negali. Darbštieji ir nuosaikūs sandariečiai, padirbėkime visomis įjėgomis savo organizacijai. Jeigu kas knudo ar tempia bile-kur, paliausokime, lai bėgs, kur nori, mes varykim darbą pirmyn! Sandara yra darbo žmonių organizacija, jos idėja atsako pažangiam lietuvių judėjimui, ji kovos ir kovoja su klerikalizmu ir kitais lietuvių tautos despotais. Dabar laikas spiestis prie Sandaros visiems progresyviškiems lietuviams ir sykiu bendrai nešti šviesą musu liaudžiai.

K. J. Semaška.

PORA PASTABŲ DEL SUMANOMOJO SEIMO

37-me "Sandaros" numeryje Redakcija patalpino labai saminančią pastabą: Sandaros Seimas, girdi, nutars, ar Am. Liet. Taut. Sandarai dalyvauti dabar sumanytame progresyvių gaivalų Seime, ar ne. Tai yra disciplinos pradžia. Jei mes pripažįstame, kad A. L. T. Sandara yra partija, tai joje turi būti ir disciplina. Palaidumo Amerikos lietuvių užtenka. Perdaug jo buvo. Jo tiek privaisė mūsų gyvenime Tautinė Taryba, visokie seimai ir seimeliai, kad gana jau, gana!

Kalbant apie Seimą, nenoroms reikia žvilgtelti į mūsų vidurinės srovės kai-kurias gyvenimo apreiškas. Nesenai man teko su eiti su vienu latviu, buv. sekretorium Latvų Taikos Delegacijoje. Jis man pasakė: "Laimingi jūs, lietuviai! Kada du lietuviu sueina į kruvą, tai yra ir dvi partijos; bet kada du latviu sueina kruvon, tai jau yra septynios partijos!" Nutylėjau. Nieko neatsakiau. Nesa kas mus, ypatingai taip vadinamies vidurinėje srovėje, gali susirinkti 100 žmonių, o išmanymo apie partiją, o partijinės disciplinos nėra pas juos. Priežastis yra gal tame, kad vidurinė srovė visados didžiavosi tuo, kad ji bepartijinė, kad ji, anot Rimkos, "bepartyviška partija"! Šitokį savo pasididžiavimą ji šimtais bubinų bubinjo "Lietuvoje", "Vienybėje Lietuvninkų," kartais ir "Tėvynėje." Tuo bubinimu pati save hypotizavo, lig tas tetervinas, tukodamas, ant šakos atsitupęs, prisimerkęs, savo balsu gerėdamas... Posekmėje tokio "bepartyviškos partijos" veikimo turime tiek, kad aršioji progresyvės visuomenės opozicija užrietė galvą tiek aukštai, jog ir nosies galo nebemaityti. Ir kur neris? "Bepartyviškoji partija" pagelbėjo New Yorko Seime išbristi iš Bartuškos-Gabrio purvyno. "Bepartyviškos partijos" šulai iš "Vienybės" ir "Lietuvos" tiek savo pasekėjus migdė ir glostė, tiek dergė tuos, kas dryso užsiminti apie reikalingumą partijos disciplinos, kad opozicijos raumens augo, jėgos tvirtėjo, pinigai jos akcijai plaukė. Ir ji, pasiremdama, kur reikėjo "bepartyviškųjų" pečiai, daug ko atsiekė. Šišką jau užvaldė. Turi Seimą Lietuvoje, turi valdžią, turi savo (100% klerikalų) Atstovybę, kurioje net Kemėsis dirba! O mūsų "bepartyviškoji partija" ir dabar dar proto neįgavo. Vietoje to, kad savo namuose tvarką sudaryti, kad savo tikslams ir idealams mobilizavus jėgas — ji ruošiasi vėl sulošti tragi-komedia: dalis tos "partijos" rengiasi į Seimą, kur ketina burtis kruvon, kur lyderiavimas, beabejonės, bus Grigaličio, Michelsono, Purvio, Pruselaičio rankose. Kitaip sakant, dar labiau susilpninti savo eiles, iš kurių reikalingieji nariai perbėgo kairėn pusėn, o "gyvieji nabašnikai," tie "bepartyviai", ir liks, kaip buvę, be centro, be organizacijos, be disciplinos, — lig tas žirnis prie kelio: eina bolševikas, paskina, paaižo, eina klebonas — paskina, paaižo!...

Tai toks, man rodos, yra dalykų stovis su vidurine svore. Be organizacijos, be centro, kurs diktuočių, be susikalbėjimo, be supratimo savo gyviausiųjų interesų.

Mums kalbama, kad dalyvavimas dabar sumanytame Seime neišsija su blėdim Sandarai. Anaipol. Dar busią daug naudodos. Kaip-gi, kur nebusią jos. Bet kam? Bus didelė nauda social-demokratams, kurių popierai nešti šviesą musu liaudžiai, (iš

Chicagos, mat, neparanku, per aiškų) pakelti Seimo obalsį. "Bepartyviškųjų" dalis ateis, ir jų spėkos dar labiau sutirps. O esdekų padidės!... Man atrodo, kad Sandara, kaip politinė organizacija, dalyvauti tokiame Seime neprivalo. Jo tikslai Sandarai nėra aiškūs. Gi tie tikslai, kuriuos skelbia sumanytojai ir kuriuos, visokioms pusėms vartydami, komenduoja laikraščiai, yra chimera, jei ne paprasčiausias kamuflažas.

Taip, apie tikslą. Jis yra toks: susiorganizuoti, susitarti kovai su didėjančiu klerikalizmu Lietuvoje ir Amerikoje. Ir kaip naiviai tie tikslai išreikšti! Taip apibudinti ir taip nustatyti tikslai būtų užtektini toje gadyneje, kuomet visas mūsų visuomenis gyvenimas prasidėdavo ir baigdavosi pašalpiųjų "draugysčių" mitingais, arba kasmet didžiausis mūsų visuomeninis įvykis budavo metinis S. L. A. Seimas. Bet dabar, Broliai Sandariečiai, nebe ta gadyne! Jei progresyvė visuomenė jau mato pavojų iš klerikalizmo pusės, tai ne Seimas jam užbėgs kelią. "Sulig Jurgio turi būti ir kepurė," kaip žmonės sako; sulig priešo turi būti ir apsigynimo jėga. Kad atsiginti nuo priešo, mes turime naudoti kitokius metodus, o ne tokius, kokių manoma griebtis. Juk, jei norite žinoti, kiekvienas, kas pažįsta mūsų psichologiją, kas gavo kiek lekcijų iš mūsų visuomenės gyvenimo netolimoje praeityje, lengvai gali jau šiandie numatyti tokio Seimo darbą ir pasekmes. Štai kokios jos gali būti: delegatai ir delegavusios jos organizacijos išmes kruvą pinigų — tai viena pasekmė; Seimas, po tuščių preliminarinių formulučių, pagalios pagamins keletą rezoliucijų — tai antra pasekmė; Seimas išrinks komitetą, ar komisiją rezoliucijoms ir nutarimams ir nutarimams pildyti — ta trečia pasekmė; vienas-kitas laikraštis įgys kiek populiarumo ir gaus naujų skaitytojų — tai ketvirta pasekmė; Seimas nepajėgs sudaryti disciplinos organizacijos iš pašalpiųjų draugijų, suvažiuavusių Seiman, ir pertai Seimo nutarimai, jo atstovų geriausiai norai nueis niekais — tai penkta pasekmė. Šešta ir paskutinė pasekmė bus tame, kad mes, kaip Sandariečiai, nebusime nieko laimėję, jei tik nebusime galutinai susikompromitavę tuo, kad dar kartą parodysimė kad mes einame visur, kur kas pirštu pamoja, o savo nedabojame.

Rods, gali buti dar viena pasekmė, butent: mes parodysimė savo priešui savo kozerius. Na, o tas reiškia tą patį, kaip ir pralaimėti kovą pirma mušio dar.

Mano nuomonė, Broliai Sandariečiai, būtų tokia. Sandara, kaip partija, turi savo programą, turi savo idealus. Tiems idealams atsiekti Sandarai daug ko reikia: darbo, jėgų, pinigų. Ypatinai pastarųjų daug reikia propagandai čia ir Lietuvoje. Sandara visados gali būti pasirengusi eiti į bloką su progresyvių gaivalų organizacijomis, kuomet tas gali prigelbėti atsiekti savo idėjos tikslą tiesioginiu ar netiesioginiu budu. Susitarimai, blokai turi būti daromi konfidencialiai paskyriose kolonijose parinktų žmonių konferencijose. Tokios konferencijos turėtų sudaryti tvirtą centrą. Inicijatyva darbai, planas ir t. p., turi išeiti iš centro. Ir pirm visoko toks centras turi įvesti discipliną. Bubnijimas gi savo planų spaudoje, publikacija jų "urbi et orbi" netik nesutvirtins, bet nusilpnins užmanymus ir veikimą ir pačią Sandarą.

Užmanytojams Seima Sandariečiai turi pasakyti šitaip: Mes galime ateiti į Seimą, bet pirmoje vietoje mes statome savo

partijos dėsnius, — jei jie yra priimtini už pamatą Seimo darbui, mes dalyvausime ir dirbsime. Jei ne, — t. y., jei tas Seimas turi buti bepartysis, kaip ikišiol buvę Seimai, — tai mes pasiliksime namie ir tvirtiname savo partiją. Mes tikime, kad tikslams, kuriems Seimas yra sumanytas, mes galime kuogeriausiai patarnauti veikdami namie, su aiškiai nustatytu planu, išeinančiu iš mūsų partijos Centro. Mes, kaip partija, lieties j bepartyvius centrus, kurių gyvavimas yra apribuotas, nes tokie centrai disciplinos vykdinėti negali, nesutiksime ir tokių centrų diktavimo veikimui nepriimsime.

Gi tuo tarpu, nežiurint, ar Seimas bus, ar nebus; nežiurint to, ar sandariečiai jame dalyvaus, ar nedalyvaus — mes turime, kaip vienas, sukilti: užvokus, į kurį nurodo Seimo užmanytojai, nėra naujas. Tą pavojų matė mūsų darbininkai senai. Atsiminkime balsus, kurie buvo keliami spaudoje nuo kelių ir net keliolikos metų. Pažiūrėkime, kas darosi dabar Lietuvoje, kur žmonių išrinkti į valstybę ir apskričių savyvaldybas Valstiečių Sąjungos ir Liaudininkų nariai (mūsų srovės žmonės) yra klerikalinės valdžios areštuojami, mušami, kemsami į kalėjimus. Atsiminkime, kad klerikalų kalbėtojai ir Amerikoje skelbia, organizuoja kapitalus ir viešą propagandą, kad kiekvienam grįžtančiam į Lietuvą laisvamaniui, liberalui, socialistui būtų kulka kaktan ant rubežiaus!... Tokį pavojų mes senai permatėm. Prieš jį reikia organizuoties. Prieš jį reikia atsispirti. Tik organizavimo darba pradėkime namie, Sandaroje. Sudarykime ją tvirtą, galingą, galinčią atsverti Amerikos lietuvių ir Lietuvos politikoje. Organizuokimės pirmučiausiai tarpe savęs. Sustiprinkime savo jėgas. Sukurkime tvirtą savo partijos fondą. Sudarykime savo partijos propagandos fondą. Sudarykime savo partijos vienminčių Lietuvoje rėmimo ir gynimo fondą. Prieš klerikalų pinigų, prieš jų propagandą, prieš jų jėgą pastatykime savo jėgą. Prieš jų konspiraciją pastatykime dar didesnę savo konspiraciją taip, kad niekas niekur nepypertėtų apie tai, kaip, iš kurio šono ii kokių laiku mes pulsime jų apklus.

Jei mes, supratę pavojų, permatę jėgą, kuri yra prieš mus, išmintingai elgsimės ir susitvarkysime pas save, savoje partijoje, — tai atsiminkite mano žodį: minios bus su mumis. Dabar mums, sandariečiams, sakoma, kad pas mus yra generolų, bet nėra kareivių, o pas juos yra kareivių, bet generolai netikę, nes perilgus skvernus turi. Taip yra delto, kad pas mus tarp generolų nebuvo susitarimo ir disciplinos, — ką vienas žinojo, tą kiti priešams nubėgę pasakė. Bet jei mes patys savo Sandaroje padarysime tvirtą tvarką, tuokart jų kareiviai perbėgs mūsų pusėn ir ten liks tik vieni generolai sutanose.

Tuokat laimėjimas bus mūsų pusėje, — tik daugiau entuziazmo, pasišventimo, darbo ir duosnumo savo idealams!

Dargvainis.

P. S. — Ščion priduodu čekį \$5.00 Sandaros Politiniam Fondui. Jei tai yra pirma auko, — lai ji buną pamatu tolimesnėms.

Tas Pats.

SANDARIEČIAI IR JŲ PAREIGOS ORGANIZACIJOS LABUL.

Kadangi A. L. T. Sandaros metinis Seimas įvyks lapkričio mėnesyje, tad yra mūsų, sandariečių vietoje mes statome savo

(Seka ant 6 pusl.).

Karui Siaučiant

Bočių Atmintojas

(Tąsa).

Tokių atsitikimų buvo neretai prieš paskutines dienas gyvenimo Vilniuje ir negalėjau patsi atsistebėti, iš kur pas tą mūsų tylų sodietį gali būti tiek pajėgų ir pasišventimo naujam darbui, iš kur pas jį ta idėja, ir tik atsiminus Maironio dainos žodžius: "Mainos rubai margo svieta, silpnas kelias, tvirtas griuna, nebijokim vargo kieto, juk be jo galingi puna. Atsibus tėvynės sunęs, didžiū pareigą atminę, pagimdys vargai galiūnus, ugnimi udegs krutinę." Ir tie jo žodžiai išsipildė. Ugnimi uždegė sodiečio krutinę, ir jis jokio vargo nesibijojo, vargai pagimdė galiūnus.

Svarbiausios sargybos buvo prie Ministerijos ir Tarybos, kitos menkiausiai svarbesnės ir jų kasdieną didinosi. Vieną dieną, stovint sargybiniui Simonavičiui tuščiose vokiečių apleistose kareivinėse, kur buvo nuo jų perimta baldai ir kitokie daiktai, miesto gyventojai, neatsizvelgdami ir nepripažindami sargybos, kadangi ji civiliniuose rubuose, užpuolė ant kareivinės išplėšimui daiktų. Savanoris geruoju negalėdamas susikalbėti, pavartojo ginklą ir vieną iš plėšiančiųjų sužeidęs nuraminio ir privertė pripažinti jį esantį sargybiniu; nuo to karto pripažino.

Nesant tarnybos pareigas jauties lyg ir apkasų gyvenime. Jautei prieš netik iš vienos, kurios pusės, bet prieš buvai apsuptas. Nežinojai, kas tau graso ir kokį šposą lenktis ar žydtis gali iškirsti, kadangi atmosfera buvo per sunki. Einant gatve mūsų savanoriams kartais nulydėdama miesto valkatų burys, koliodamas bei pajuokdamas įvairiais žodžiais, kuriuos tankiausiai teko girdėti tai: "Taryba ryba, voda visechla, ryba zdechla. Litwa nebesdzie, Litwa zgienie." Sunku buvo ramiai tą iškliausti, bet tuokart esant bejėgiams, kadangi gatvėje su ginklu neleidavo vokiečiai pasirodyti, reikėjo kęsti. Užmant sargybą, šautuvus nuveždavo tenai slapta ir kasdien apsimainydama sargyba priima tuos pačius šautuvus, kadangi su savim nešties negalėjo.

Vieną vakarą būnant sargyboje prie Tarybos, į mūsų sargybos butą įėjo du lietuvių karininkų, ką tai į skurli susuktą atsinešė. Įėję pašaukė sargybos viršininką, į ką atsiliepiu ir priėjau prie jų. Jie padėjo pakampyje atsineštąjį daiktą, liepė nejudinti ir neleisti sargybiniams, o jei naktį kas užpuolė, pasistengti jį paslėpti, ar pro langą išmestus pakisti po malkų. Supratau, kad slepiamas daiktas ir geriau pažvelgus supratau, kad rankinis kulkošvydis. Matyt, pirktas ir kur slaptomis ir bijota kaip kitų negeistinių gaivalų, taip ir vokiečių kratos, kurie pajutę nebutų pasisarmatyje įsigriauti ir pakratyti, nes visus žingsnius trukdė, neleidami laisvai organizuoties. Pirmas buvo lietuvių kulkošvydis Vilniuje. Paskiau įsigijo antrą, taip, kad traukiantis turėjome du lengvuosius, sunkiųjų dar neturėjome.

Pradėjus rinkti kulkošvydžių kamandą, į kurią išrinko 12 kareivių, pradėjome pamokas prie kulkošvydžių. Ton kamandon patekau ir aš. Po Kalėdų jau galėjome pasirodyti aplink savo kareivines su ginklais. Miestan dar buvo neleistina. Mieste vaikščiojo lenkų legionistai karininkai ir kitokie "frantai." Praeidavome vienas pro kitą šnairomis.

20. PIRMAS PAKĖLIMAS LIETUVOS TAUTINĖS VĒLIAVOS ANT GEDIMINKALNIO VILNIUJE.

Baigiantis seniesiems 1918 metams ir įžengiant į naujuosius 1919 metus, naktį 24 val. pakilo mieste didelis šaudymas iš šautuvų ir kulkošvydžių. Mėtė iš rankinių granatų, ir triukšmas skambėjo po miestą, lyg karo lauke. Išsėk manėme, kad kas užpuolė, bet paskiau paaiškėjo, kad vokiečiai pasitinka naujus metus ir nuima nuo Gediminkalnio viršūnės savo okupacijos vėliavą. Rytą išvydome jo viršūnę nuogą, be jokios vėliavos ir buvo aiškus ženklas, kad vokiečiai apleis miestą. Jie slapta tarėsi su lenkų valdžia apie pardavimą jai miesto, ką ir padarė naujų metų, t. y., 1919 m., sausio m. 1 d. vakare, 18 val.

Naujų metų pavakaryje, prieš saulėleidį grįžau iš miesto kareivinėna. Tenai radau kažką naujo. Majoras Škirpa (dabar Steig. Seimo narys) atvyko pasiimti kelių kareivių, kad pėkėlus vėliavą ant Gediminkalnio viršūnės. Vienas iš senų kareivių, tvarkiusių kam eiti, pamatęs mane, liepė pasirinkti iš geresnių kareivių kelius ir apsiginklavus vykti su majoru Škirpa. Keli jau buvo seniai atsiradę ir bėgo vis daugiau, nors buvo užtektinai. Majoras ragino skubėti ir sėsti prie vežėjų, kurie buvo keli pasamdyti. Kur eisime, nežinojau, tik pastebėjau, kad greitas reikalas. Maniau, kad reikės ku susikauti, bet baimės neįjutėme. Šautuvus šo-

viniais užsitaisėme ir pasirodėme pirmu kartą ginkluoti Vilniaus gatvėse. Gyventojai tai pastebėję pradėjo stebėtis ir visaip spėti. Tankiausiai girdėjosi spėjimų, kad bolševikai važiuoja ir žiurėjo į mus baugiu veidu, nes Vilnius tuokart laukė jų užpuolimo. Parke išlipome iš vežėjų rogučių ir po du sustoję traukėme per jį Gediminkalnį. Sušilome, kōlei įlipome į kalną ir dabar supratome, kam mes esame reikalingi: tai kelsime lietuvišką vėliavą vietoje naktį nustumusios vokiečių okupacijinės. Pasidūrė linksma ir drąsu. Jautėmės ant pilekalinio viršūnės stiprus, nors neskaitydami. Rodėsi, kad niekas neįstengtų mus nuo šičia nukelti, nei patrankos, nei jokie durtuvai. Apačioje matyti Vilniaus miestas su jo puikiomis apilinkėmis ir daugeliu bažnyčių. Žmonės bėgiojo lyg mažučiai vabalukai. Širdis kuone kazoką šoko. Štai mes ant Gediminkalnio viršūnės dar pirmą kartą, bet ir svarbiu reikalu, pirmą kartą po kelių vergijos simtmečių — pakelti savo vėliavą, bočių miegojusią dvasią.

Ant kalno radome keletą karininkų ir kareivių. Vėliava buvo atnešta, ir tuojau pradėjo kilti viršūn. Kareiviai sustoję į vieną gretą iš šautuvų, karininkai iš revolverių trimis salvēmis palydėjo į viršū. Gražiai kilo į viršū vėliava, gražiai suskambėjo mūsų šuvių šalvių (zalph) trys balsai ir nuskrūto po Vilniaus apilinkę toli, toli, prikeldami joje miegančias bočių dvasias, sujudindamos šiame pilekalnyje, kurios iki šiol gulėjo užmirštos. Iš mano šautuvo pirmieji du šuviai neišsūšė, ir išmečiau juos pilnus. Trečias su trenksmu išsūšė kulką išleido aukštyn. Man pasirodė, ar mano du šoviniai buvo sugedę, kokių pasitaikydavo, kadangi buvo surinkti iš visokių vietų, ar šautuvas, nes imdamas jį nepatirkinau per skubumą. Po šaudymo apžiūrėtas atrodė sveikas. Spėlioju visai, bet majoro Škirpos pasakyti po pakėlimui vėliavos Gediminkalnio viršūnėje prakalbos žodžiai: "Pakeliame savo vėliavą, nors ji gal ir neilgai plevėsuos, ne iš mūsų valios, bet reiškia — mūsų užduotis atlikta ir mes pirmus savo žygius atlikome ir ji pakelta pirmu kartą plevėsuoja." Manje lyg sakė, ar nereiškia, kad tie mano šuviai, o gal jie nori pasakyti, kad daug dar reiks visko perkęsti ir ne vieną kartą dar kelsime ant tos viršūnės savo šalies vėliavą ir ne vieną kartą ją priešai pamins, bet pamins du kartą, o kaip pakelsime trečią kartą, tuokart ji plevėsuos amžinai ir niekas jos neįstengs nuplėsti — jokie priešai, ir pasklis Gediminkalio garbė po visas šalis plačiai ir jis didžiulis amžinai savaja-tikraja šalies vėliava. Gal jie ir reiškia man ką?

Po prakalbos pasisveikino visi ir buvo pas visus puikus upas. Sušuko visi "Valio!!!" lai gyvuoja Lietuva!" ir vėjalis tą balsą vėl nunešė viršūn miesto, o naujai pakelta vėliava gražiai judinam vėjelio, šnabzdėjo prieš besileidžiančią naujų metų saulutę. Lenkams tas labai nepatiko ir kuone apalpo iš gailėsio, kad pavėlavę, o iš pykčio, kad lietuviai tokie skubūs žmonės, mokėjo palysti jiems po nosim, kuomet jie vakare rengėsi savąją pakelti.

Pakėlus savąją vėliavą liko pastatyta sargyba iš tų pačių buvusių prie pakėlimo: vieno karininko, kaip sargybos viršininko ir penkių kareivių: Stasio Butkaus, Miko Slivausko, Albino Raubos, Prano Plukos ir Ramašiaus Marcalio. Visi kiti dalyvavusieji prie pakėlimo, kokių buvo tik keliolika, nuėjo kareivinėna, palikę palei plevėsuojančią vėliavą pirmą lietuvių sargybą. Ir ainiai paėmę ginklą į rankas atsistojo ant kapų savo garbingųjų bočių. Gaila, kad dabar nežinoma man pavardė karininko — sargybos viršininko pirmosios mūsų sargybos ant Gediminkalnio ir neatėjo tuokart man mintis paklausti.

Nuėjus kitiems nuo pilekalinio, liko vieni sargybiniai priešakyje sargybos viršininku karininku (kurio pavardė nežinoma) ir pradėjo nešti sargybą. Vienas liko pastatytas lauke, kiti, pasikurę krosnelę, sėdėjome viduje bokšto. Nekurintoje bokšto kamarelėje buvo šalta. Pasikurėme krosnį, bet truko malkų. Suradę šokių-tokių smulkesniųjų rąstelių pakiosome, kadangi susipiaustymui neturėjome ant pilekalinio pjuklo nei kirvio ir šiaip-taip šildėmės, gėrdamies plevėsuojančia vėliava.

Sutemus nuėjau į kareivinę pavakarienių ir atnešti valgio kitiems sargybiniams. Pareinant dar buvo mieste ramu, tik visur kalbėjo apie pakeltą vėliavą, ir kiti dar nežinojo, keno ji. Skubiai pavakarieniavęs grįžau ant Gediminkalnio, nešdamas vakarienę draugams. Vos išėjus iš kareivinių pastebėjau mieste triukšmą ir lenkiškus klyksmus. Valanda buvo 18 ir jau tamsu. Pastebėjau, kad lenkų apsiginklavę legionistai varė iš miesto per Žalįjį (Vilijos) tiltą piliečius ir uždarinėjo krautuves ir neleidavo piliečiams vaikščioti. Supratau, koks dalykas ir žingsnius paskubinau pilekalinį, kad nepabandytų jie užpulti ant mūsų vėliavos, o ginties nors ir keli, bet manėme iki paskutiniam ir tik butų ją nuplėšę, pereidami per mūsų kelių sargybinių lavonus.

(Dar ne visas).

Naujas Gyvenimas

A. A. TULYS

(Ankstvyvas vasaros rytas. Tiršta migla. Tavaluoja platus ežeras, prie kurio stovi susimastęs, apie dvidešimt metų amžiaus vaikas — Anapolis. Toliau matyti susigubrinus figurą — Vajolą — jauna, graži mergina, kurios iš syčio Anapolis nemato. Dangai pasikėlus, Anapolis šauniai galvą iškėlęs apsidairo ir pradėda kalbėti).

ANAPOLIS.

Aš ir troškimo šešelis
Ir tiršti rukai visur!
Perėjau savo kraštą
Tris sykius išilgai,
Tris skersai
Ir visur teradau vargdienius —
Žmones susnūdusius pavergtus kunigų,
Nešančius glėbį sunkių vargų.
A! Tiems juodiesiems begigu,
Kada nėra šviesos niekur,
Kada minia įkaušus tikėjimu aklu.
Norėtum pavertiem ką sakyti,
Bet kumščių iškeltų laukia šimtai:
Žiurėk, kunigas ims tave tuojau piudyti
Ir tave apnyks lokiai ir vilkai —
Sudrašys į šmotus ir žinią paleis,
Kad Dievas nubaudęs paklydėlį,
O tirštus rukus visur pus, skleis
Ir kovoti prieš juos kits jau nedrįs,
Kada pirmajam taip nepavyko.

A! tu brangi mano šalie,
Dešimts metų, kai tave mačiau.
Vaikas į svieta išėjau
Ir dešimtį metų blaškias kraštuos svetimuos,
Laukdams valandos tave išvysti.
Ir štai dabar sugrįžau į tave,
Dairaus ant žemės tavos,
Geriu tyrą orą su gėlių kvapniu,
Klausau, kaip gieda smagūs vyturiai.
O tėviške, koks tavo kraštas gražus!
Meilesnės vietos neradau niekur,
Nors dešimt metų klaidžiojau po svieta.
Ošimas tavo miškų ir giesmės paukščių
Ir lygus tavo laukai
Kelia man mintis gilių slapčių,
Tarytum savaime gimsta darbai —
Darbai da tik sapnų.
Širdis mano ištroškus tau dirbti —
Degantis aš į tave sugrįžau,
Bet svietur sukurti idealai brangūs,
Ilgų metų sunkūs planai
Bergždžiai kartu su manimi žus —
Žus, kaip žusta tušti sapnai.
Žiburį vieną pakeltą rukuos,
Tuojau apnyks visoki vabalai,
Kibirkštį pirmą jie užstos, —
žinai, kad įprato jie gyvent aklai.
Nerandu čia draugų mylimų,
Mano dvasiai jie tolimi,
Veltui juos viliočiau prie darbų šventų —
Gražūs idealai jiems svetimi.
Myliu aš tave, mano gimdytoja,
Svietur gyventi man sunku,
Bet čia lokiai ir vilkai keliu man pastoja —
Lokiai ir vilkai ukų tirštų.
Tat ir vėl reikės man bėgt iš tavęs, mylima,
Ir klaidžioti tarp žmonių svetimų,
Kur tavim džiaugties galėsiu
Tik vienais giliais sapnais.
Bet ne. Ne! Taip aš nepadarysiu!
Vilties, drąsos ir darbo daugiau —
Bėgdams negerą darysiu kraštui savam.
Dirbt, aš dirbt sugrįžau!

(Staiga nutila ir domiai žiuri į susigrubrinusią figurą, paskui:)

Kas ten kniupso toksai?
Tai bus nusilpus ar paklydus keno mergaitė.
(Priėjęs arti prie susigubrinusios mergaitės.)
Labą rytą, nepažįstama!
(Vajola umu atsistoja ir nustebys stovi nepasijudindama.)

Ko raudi čia viena?
VAJOLA.
Ko raudu? Aš nežinau.
ANAPOLIS.
Gal giminės ar draugų netekai?
VAJOLA.
Tave aš nepažįstų, vaikine,
O tu klausai manęs taip daug.
ANAPOLIS.
Širdis mano aptvinkus skausmais,
Jieško ji žmogaus pasiskust.
Gal ir tu, sėsele, raudi tais pačiais vargais.
Foks tokiam juk brangus.
VAJOLA.
Tavęs nepažįstu ir širdies skausmus sakyti bijau.

Tai tu jų neturi,
fikrąjį skausmą užtylėt nieks negali.
Aš kenčiu didelius skausmus

Ir aš jieškau žmogaus juos išsakyti.
VAJOLA.
O koki tavo skausmai, nepažįstamas vaikine?
ANAPOLIS.
Aš vadinuosi Anapolis.
VAJOLA.

O aš Vajola.
Kokius gi skausmus kenti, Anapoli?
ANAPOLIS.
Šitam krašte dešimt metų aš nebuva.
Ir grįžau į jį vyldamasis džiaugsmą rasti,
Bet skausmus teradau.

VAJOLA.
Kodel? Tai jau nuo mūsų krašto nutolai?
ANAPOLIS.
O, he. Da labiau jį pamylia.
Bet rukai, tie tiršti rukai —
Rukai man širdį graužia ir veja iš čia.
VAJOLA.

Ką reiškis tais rukais?
Gal tamsūs žmonės skai?
ANAPOLIS.
Taigi, kad tamsūs žmonės, tamsūs baisiai.
VAJOLA.
Tai šviesos skleisti pats sugrįžai?
ANAPOLIS.

Taip aš maniau,
Bet netokį baisų maniau aš rast savo kraštą.
Pamisyk, kad lokiai ir vilkai
Būrėja visur. Taip ir bijau
Vieną žodį ištarti.

VAJOLA.
Lokiai ir vilkai. Kas jie?
ANAPOLIS.
A! Taip ir maniau... Tu nežinai?
VAJOLA.
Lokiais ir vilkais aš vadinu vergus.
ANAPOLIS.

Keno?
VAJOLA.
Kunigų.
ANAPOLIS.

Taigi, bėdini vergai, pavergti protu ir dvasia.
Kaip opu tą suprasti!
VAJOLA.
Liudna ir gaila į juos žiurnt.
ANAPOLIS.

Vargšai, kada jie pabus.
VAJOLA.
Kažin kada. Da gal negreitai.
ANAPOLIS.

Greitai, Vajola, greitai —
Greitai ateis Gyvenimas Naujas.
Visada šitaip žmonės nemiegos.
VAJOLA.
Ak! kad butų žmonių, kurie skambintų varpus —
Visam mūsų kraštui skambintų varpus.
ANAPOLIS.

Tu lauki tokių žmonių, Vajola?
VAJOLA.
Kaip jų nelauksi? Kas jų nelaukia,
Kurs mato mūsų krašto padėtį?
Šitaip gyvent žmonės negali.
Juk kunigai laiko apžioję krašto širdį:
Kunigai valdžioje, kunigai mokykloje,
Kunigai tavo namuose.
Kas taip matė? Kur taip yra, kaip pas mus?
ANAPOLIS.

Tu tokia didelė moteris, Vajola.
VAJOLA.
Tas mane daėdė ligi gyvo kaulo:
Giminės, draugų ir mokyklos aš netekau,
Kad laisvę ir tiesą gerbt nesidrovėjau.
ANAPOLIS.

Jie ir iš mokyklos tave išvarė?
Už ką? Kaip ten buvo?
VAJOLA.
Verkt aš imu tą prisiminus,
Širdį man plėšia skausmai.
ANAPOLIS.

Tai jie padarė tau taip žiauriai?
Už ką gi jie tave išvarė iš mokyklos?
VAJOLA.
Maldos ir prietarai, prietarai ir maldos
Tesikartoja mūsų mokyklose.
Ir mokinsy žodžio neturi.

Man įkiro tos pasakos senų laikų
Ir aš tai pasakiau —
Aš pasakiau, kad sąžinė mano
Man veidmainiaut nebeduoda —
"Maldų ir prietarų kartot nebegaliu,
Duokite man tyro mokslo, mokykite mane tiesos.
Miglotti sapnai tebūna tam, kas jų nori."
O, kad žinotum, ką aš išgirdau!
Jie mane apnyko, kai erai alkani,
Tie lokiai ir vilkai.

Maniau, kad mane gyvą jie suės,
Arba pasmeigs ant gairės išjuokimo.
Nutuzgino jie mane į juodųjų namus,
Pastatė muką priešais mane
Ir liepė prisiekti, kad daugiau taipos —
Tokios pragaros baisios kalbos
Niekad nebevartosiu.

Aš gi tvirtai tikėdama gyvenimui naujam,
Matydama, kad mano kraujas be vaisiaus nežus,
Atvirai pasakiau:
"Sąžinė veidmainiaut neleidžia —
Į pasakas ir burtus ilgiau tikėt nebegaliu."
Tu žmogau mano! Ką jie nedarė!

(Bus daugiau).

"THE LEAGUE"
Published Every Thursday at South
Boston, Mass.
by the

LITHUANIAN NATIONAL
LEAGUE OF AMERICA,
VINCENT J. SZLIAKYS
Editor,
K. J. PAULASKAS
Business Manager,
827 E Street, Boston 27, Mass.

SANDARA
Savaitinis laikraštis
Leidžiamas kas ketvergas
AMERIKOS LIETUVIŲ TAUTINĖS
SANDAROS

Prenumerata turi būti apmokama
iš viršaus. Prenumeratos metas skai-
tosi nuo dienos užrašymo.
Pinigus geriausia siųsti Pašto Mo-
ney Orderiu, adresuojant:
Metams kainuoja (Amerikoje) \$2.50
" " " Kanadoje \$2.75
" " " (Užsieniuose) .. \$3.00

Entered as Second-Class Matter
January 14, 1914, at the Post Office
Boston, Massachusetts, under the Act
of March 3, 1879.

Apžvalga.

LAUKKIME,
TIKĖKIMĖS...

"Tautos Fondas" turėjo Sei-
mą Brooklyn, N. Y., rugsėjo 1 d.
Seimo trumpą aprašymą randa-
me "Garso" No. 38. Kas lietu-
vių visuomenei svarbiausia, tai
seimo nutarimas, kad raštinin-
K. J. Krušinsko raportas su
smulkmenišką atskaita pajamų
ir išlaidų bus įtrauktas į proto-
kolą ir paskelbtas spaudoje.
"Garsas" žada patalpinti rapo-
rta sekančiame numeryje. Lauk-
sime ir tikėsimės aiškių atskaitų
nors sykį iš Tautos Fondo...

PO KUNIGŲ
LETENA.

Seima aprašyme skaitome
taip:

"Seimas išreiškė pageidavimą,
kad ateityje visi mandatai
turi būti su dvasios vado-
vo parašais, išskiriant tuos,
kur nėra lietuvių partijų bei
kunigų, arba kuriose klebonai
priešingi T. Fondui. Iš tokių
vietų užtenka vien sk. valdy-
bos parašų."

Reiškia, kad Tautos Fondas
pereina pilnai į vienų kunigų
kontrolę — jus, prastieji žmo-
neliai tik dėkite pinigų, o ku-
nigėliai netik sunaudos jūsų
pinigus, neišduodami atskaitų,
bet da nę į seimą jus atstovų
neisileis! Tai tokia demokratija.
Juk tai įvedama teokratiškas
valdymo budas! Nejaugi Tautos
Fondo skyriai bus toki žiopli,
kad neužprotuosus nę prieš
šiokią valdžios užurpavimą? Ka-
gi darys skyriai iš tų parapijų,
kur prabaščius jau tiek dasigri-
šęs, kad parapijonys sukilo
prieš jį, kaip tai tankiai lietu-
viškose parapijose pasitaiko?
Vejama naujas rimbas iš Tautos
Fondo, kad plakti parapijonus:
neužsimerksite prieš skriaudas,
prabaščiaus daromas parapijoje,
tai prabaštėlis supyks ir neduos
jums paliudyjimo, be kurio
negalite būti T. F. seime atstovai.
Šis sumanymas, kad mandatai
butų netinkami be prabaščiaus
parašo, yra jau toks begėdiškąs,
kad net patys jo sumanytojai
nedrįsta aiškiai jį išreikšti, tik
pavartoja gudrius žodelius: ne-
sako, kad ant mandatų turi pa-
sirašyti KLEBONAS, tik užėina
užuolanka ir sako: dvasios va-
dovas.

Ir dar yra aršesnis dalykas:
ne visų kunigų parašai bus geri,
bet tik tam tikros klikos (su-
prantama — aitrausiuųjų kleri-
kalų). Reiškia, yra pasikėsin-
imas užgrobti Tautos Fondo pi-
nigus į tam tikros klikos rankas.

Ar Tautos Fondo skyriai neap-
sižiūrės nę dabar? Tylėjo, kad
jiems neišdavė atskaitų, ar tylės
ir dabar, kad kėsina Tautos
Fondą pasiimti į savas rankas
tik keli sutanuoti politikieriai ir
vartoti, apat kitų dalykų, kaip
įnagi malšinime sukilusių nu-
skriaustų parapijonų?

Reikia pakelti riksmas, ir ko
dižiausias riksmas, kad vagys
pamestų grobį.

Tautos Fondo skyriai! jus pir-
mi užprotuoskite! Tarp jus
yra gerų žmonių. Apsižiūrėki-
te, kad jus jezuitiški vadai nori
ir jus padaryti vagystės dalin-
inkais. Netylėkite — užpro-
testuoskite! Ir visi aukotojai
protestuoskite. ŠI VAGYSTĖ
NETURI ĮVYKTI!

Tautos Fondas turi išduoti at-
skaitas iš visų pinigų, atiduoti
pinigus ten, kur jie buvo aukoti,
tada jis gali likviduoti visą rei-
kalą ir pradėti rinkti aukas savo
partijos reikalams. Tada jam
niekas nieko nesakys.
BET ŠI VAGYSTĖ NETURI
ĮVYKTI!

Pastabos.

Po metų-kitų chicagiečiai pa-
juto stoka laikraščiu, kuris tik-
rai rūpintųsi vietos lietuvių rei-
kalais. Chicagos tautiečiai
(dauguma žemaičių) gana ram-
būs, bet kad užsigeidžia ką, tai
jau truks-laikys, ant savo pa-
statys.

"Am. Lietuvio" naujasis re-
daktorius neteisėgai buvo įta-
ręs, buk chicagiečiai nuo p. Pe-
trausko laikų, 1907 m. snaudžia;
p. redaktorius sunkiai prakai-
tuotum, joguei tie visi pinigai,
kiek chicagiečiai nuo 1907 m. y-
ra sudėję įvairiems lietuvių rei-
kalams, o reikėtų ant savo pe-
čių nešti.

Kada Amerikos lietuviai teik-
išsitobulįs, kad savo visokias
bendroves galėtų sukontroliuoti
ir neleistų žmonių išnaudoti su
šėrų pardavinėjimu? Kur din-
go audinyčios bendrovė, vedama
Petro Kazlausko?

Dr. Šliupas neseniai išvažiavo
į Lietuvą čia išpardavęs už keletą
desėtkų tukstančių dolerių
šėrų "Lietuvos Garlaivių Ben-
drovės." Iki šiol mes negavom
matyt, kokis stovis minėtos
bendrovės: ką jį veikia? ar
daug laivų turi ir kur jie veikia?
Bet štai jau sulaukėm p. M. Yčą
su tos pačios bendrovės reikalais
ir vėl iš amerikiečių dolerių rink-
ti tokiose sunkiuose bedarbės
laikuose. (P. Martynas Yčas atva-
žiavo Amerikon kaipo Lietuvos
Reformatų atstovas. Ką veiks
daugiau, dar nėra pasiskelbęs.
Red.).

Senatorius Harrison iš Miss.
valstijos, aną dieną, kad prezi-
dentas Harding-as pasiēmė atos-
tąs, labai išbarė jį. Preziden-
tas prieš rinkimus daug žadėjęs
šalies gerovei, o dabar milijonai
darbininkų laukia tikieto, su ku-
riom gautų sriubos samtį.
Amerikos žmonės nori daugiau
darbo, o mažiau žaidimų!

Aną dieną Washington'e su-
grąžintuose pašto maišiuose
(taisymui) atrasta užsilikusių
laiškų, kiti net nuo metų laiko.
Mat, per skubumą darbininkai
neiškarto gerai maišų ir kam-
peles kartais įkliuvę laiškai.
Bet Kauno pašte pražuva ap-
drausti ir iš maišų išimti laiškai.
Ypatinai Kauno paštas turi di-
džiausią vargą su amerikoniškais
registruotais laiškais.

Amerikiečiai daug spėlioja a-
pie generolą Žukauską: vieni sa-
kė, kad nuėjęs prie lenkų armi-
jos, kiti, kad esąs Lietuvos ar-
njos inspektorium. Bet mūsų
generolas dabar turi kitą vietą.
Išuri bene Lietuvoje yra pelni-
giausia: "Amerikos Prek'bos
V-vės" pirmininko pareigas
Kaune pildo. Nors kaip kas iš
nusimanančių apie prekybą, sa-
kė, kad gen. Žukauskas nieko
neusimano šioje šakoje, tik dėka
p. Romanui, gen. Ž. pasiliko ant
savo klėslo pasėdėti.

Ir mūsų bolševikams dabar at-
cidaro vartai aukų rinkimui ba-
daujančiais Rusijai. Tik tikri
lietuviai turėtų būti labai at-
sargūs ir nę cento neduoti to-
kiems lietuvių išperoms, kurie
paskui panaudoti gali savo pro-
pagandai. Kas atsižada savo
tėvynės, tokiam negalima tikėti
nę vienu centu.

S. L. A. kuopose bolševizmas
savo šaknis bando leisti. Seni
nariai ir veikėjai, turėtų būti
didei atsargūs, kad vėliaus nebu-
tų per vėlu, nes jie gali šiai or-
ganizacijai padaryti gėdą, ir

valdžia, jau pradėjusi į tai sek-
ti. Ana, Hartford, Conn., S. L.
A. kp. turėjusi daug nesmagu-
mų, kol pasiteisino. Buvo per-
traukti kp. susirinkimai laikyti.
DAUGKENTIS.

Pastabėlės.

Komunistų "Laisvei" labai ne-
patinka tautos reikalai ir ji at-
sako "Dar-kui" į jo pasakytus
žodžius: "Lietuviai, šelpkimė ki-
tų tautų pavargėlius, bet neuž-
miškime ir savo tautos reika-
lų ir savo tautos pavargėlių."
"Laisvė" štai ką sako: "Taip,
mes su šiuo "Darbininko" pasa-
kymu pilnai sutiktume, jeigu ja-
me nebutų įkišti tautos reika-
lai."

Žinoma, jeigu "Dar-kas" būtų
raginęs neužmiršti bažnyčios
reikalų, tuomet "Laisvė" pilnai
butų patenkinta tokiu pasaky-
mu. Bet tautos reikalai!...

L. D. S. seime buvo išduotas
raportas dvasių "vadovo" Fabi-
jaus, iš kurio pasirodė L. D. S.
dvasios esą gerame stovyje.
Reiškia, kad nevisai blogas pie-
muo iš Fabijaus.

Tegul juos ir galas, tuos mūsų
klerikalus. Tai tikri komedian-
tai. Žiurint iš šalies atrodas, tar-
si būtų mažų vaikų žaislas.

"Laisvės" No. 218 tilpo ištrau-
ka iš "Vienybės", kur buvo pa-
sakyta štai kas:

"Lietuvos valdžia palaiko Lon-
done grafą Tiškevičių, kuris va-
ro agitaciją už Lietuvos uni-
ją su Lenkija." Jeigu "Vienybė"
dabar tą rašo, tai pasirodo, kad
mūsų redaktoriai nežino nę kas
yra Lietuvos atstovai užsienyje.

Komunistų organas "Laisvė"
sako: "Smalvirčių organas vėl
lieja krokadiliaus ašaras, kad
Rusijoje esą baudžiami suokal-
bininkai." Nemažiau ir "drau-
gai komunistai išlieja krokadi-
liaus ašarų, berašinėdami apie
"buožių" valdžios surengtas ab-
lavas ant "draugų" komunistų.
Vieni kitus pašėpinėja, bet
abeji lygus verkšliai.

"Liet. Ukininkas" sako: "Su-
sekta, kad III Internacionalo
agentai išsiuntinėta į Pabaltju-
rio Valstybes: Estoniją, Suomi-
ją, Latviją ir Lietuvą, kad išpil-
dytų Pildomojo Komiteto pada-
rytą nutarimą, butent Suomijoj
nužudytų 63 žymesnius veikė-
jus, Estonijoje 48, Latvijoj 41
ir Lietuvoje 21 žymiausį veikė-
ją. Bureliai tų žmogžudių va-
žinėja po minėtas naujai susiku-
rusias Pabaltjuro respublikas ir
laukia progų išpildyti savo biau-
rų darbą. Latvijoj, Estonijoje
ir Lietuvoje po kelis žmogžu-
džius yra jau suimta."

Na, tai ir vėl "draugams" pra-
sidės graudūs verksmai. Ir vėl
bus nauji dėjavimai. Ir vėl nau-
jos ablavos ant "draugų" komu-
nistų.

Komunistų "Laisvė" sako:
girdi "Tėvynė" meluodama nę
neparaušta. Jeigu "L-vė" me-
luodama raustų, tai jį būtų rau-
doniausiu sutvėrimu pasaulyje,
nes jį didžiausia melų skleidėja.
Komunistų organas sako: "Ka-
da įsisteigs Lietuvoje tokia i-
staiga (suprask, komunistiška
valdžia), kuri rūpintis pavargė-
liais, (reiškia, pirm pavergs dar-
bininkus, padarys juos varguo-
liais, o vėliaus rūpintis), tai tada
mes patys aukosim ir kitus ra-
gisim prie aukojimo."

Oi, "draugučiai" ilgai dar
jums reikės laukti, kol "tokia"
įstaiga įsisteigs, nes Lietuvos
žmonės gerai žino, kokius vai-
sius "tokios" įstaigos duoda. Tad
jū ir nesteigia. Pamerkis.

Akėčkuoliai.

Dar nepavyko šv. Treičė—ne-
senai Pilsudskienė atsigulė šale
šv. Kazimiero Lietuvos patrono
Vilniuje, o dabar ir Pilsudskiai
buvo proga atvažiuoti į Vilnių ir
likti Lietuvos šventųjų. Mat
gyvas negalėjo Vilniuje apsigy-
venti.

Vienas publicistas nupirko
reumatizmo patentą, kurį garsi-
na stebuklingai gydančiu. Aš
taipgi turiu patentą nuo kosulio
— ir-gi labai gera gyduolė, ir
nieko nenoriu už jį, nes mano
rudis išrado ant akmenio.

Kas pasidarė usteriečiams,
kad pradėjo kun. Jakaitį taip
"kikinti" iš visų pusių ir taip
pasielgia, kaip su koku "beke-
riu."

Nesipurinkite su T. F. atskai-
tomis, nes dar jū seime paaiškė-
jo, kad neturi knygos surašy-
mui atskaitų. Mat iki šiol buvo
viskas surašyta ant "velnio sku-
ros."

"Darbininkas," pasekminges-
niam meškerojimui narių, ir kad
nudavus "šiu, mes jusų priete-
liai" sako: "L. D. S. yra pačių
darbininkų įsteigta ir jū prieder-
mė ją remti." Aš "bečinu" cen-
tą, kad ne darbininkai ją įstei-
gė, o tik kun. Kemėšis, Žieba,
kun. T. Žilinskas ir klapčiukas
Roman.

Kas ten per paukštis kun. Sla-
vynas atsirado Newark, kuris
ir pradėjęs kibinti klerikaliskus
kunigijus. Tai niekiekai, anot
"Darbininko," pirmasis kunigė-
lis turėjo "parunyti" su savo
stainišku "overlandu" nežinia
kur...

Kleirikalai vis nesigėdina sa-
kyti: "darbininkai pagerinkite
savo buvį; skaitykite katalikiš-
kas knygas!" Ir kurias? Pek-
los kančias, "Garsą," "Česlyvą
mirtį" ir apie Tėvo kapucino bai-
sumą.

Katalikai mano, kad popiežius
yra šventas, netiki į "svieto
marnastį." Taip manydami la-
bai klysta: šv. Tėvas yra go-
zausias žmogus ant viso žemės
kamolio, nes jo tik metinė
alga \$28,000,000, o kur dar pet-
ragrašiai? Mat jis gerai žino,
kad "geriau kupranugariui per-
lįsti per adatos skylę, negu tur-
čiui įeiti į dangaus daralystę."

Chicagos kunigai pradėjo pu-
kiai progresuoti, t. y., apklė
kun. Janušą, o dabar kun. Krik-
ščionas apmėtė mėslais ir už-
siundė vaikų minią.

Puikųs tie Kristaus vietininkai,
ar ne?!

Vyskupas Karevičius negali
priimti katalikų aukų be T. F.
leidimo. Žiurekite, kaip "Dar-
bininkas" duoda peklos Marijos
draugijai Cambridge, kad pi-
nigus siuntė vyskupo Karevičiaus
vardu, o nedavė T. F. tų aukų
persijoti.

Vienas blaiivybės agentas pa-
skelbė, buk 400 galionų vyno
kiekviena šeimyna gali pasida-
ryti per metus. Tą dagirdę ku-
nigai susirupino ir nežino, kiek
jėgamaščiams bus galima pasi-
daryti vyno. Jeigu mužikams
400, tai jie mano gauti 4000 gal.
— "šiu."

Dabar Tautos Fondas bus
klyn" nuo trepnų ypatų, mat
seime nutarė neisileisti nę vie-
no į seimą be kunigo paliudyji-
mo, kuris tikrai turės slapy-
bėje visą T. F. "šurum burum."
Faraonas.

PROTOKOLAS

Bostono ir Apieilinkės Progresy-
vių Draugijų ir L. P. Są-gos
Skyrių Konferencijos, laiky-
tos rugsėjo 18 d., 1921 m.,
Lietuvių Svetainėje, kampas
E ir Silver gatvių, So. Boston,
Mass.

1) Konferencijas atidarymas.
Konferencija atidaryta K.
Žibiko apie 2-ą val. po pietų,
pakviečiant V. P. Jankauską ir
K. Gaidį priimti atstovų manda-
tus. Atstovų vardus iššaukus,
pasirodė, kad yra atstovai nuo
šų draugijų:

Iš So. Boston, Mass.
Nuo L. P. S-gos 1-mo sky-
riaus: V. P. Jankauskas, P. Man-
kus, J. Sangaila, D. Šapalius, P.
Karvelis, J. Žardeckas, M. J. Ve-
nis, K. Žibikas, K. Pratapas.
Nuo A. L. T. Sandaros 7-tos
kuopos: S. Mockus, S. Norkunas,
J. Tuinila, J. Jankauskas, S.
Jokubauskas.

Nuo L. Jaunimo Ratelio: A.
Matulis, A. Juodgudis, J. Tribu-
liauskas, J. Kapočionas, M. Na-
siackas.

Nuo L. D. L. D. 2-tros kuopos:
V. Ambrozaitis, S. Michel-
sonas, P. Brozaitis.

Nuo Lietuvių Ukėsų draugi-
jos: P. Gricius, J. Pranaitis, A.
Latvinskas.

Nuo Sus. L. šv. Kazimiero
draugijos: A. Bendoraitis, A.
Komečius, K. Gaidys, P. Žardec-
kas.

Nuo Lietuvių Balso draugijos:
J. Kazmauskas, A. Sinkevičius,
K. Damušis.

Nuo L. S. S. 60-tos kuopos: V.
Gegužis, J. Jankauskas.

Iš Cambridge, Mass.:
Nuo L. P. S-gos 2-ro skyriaus:
J. Terminas, J. Versecas.

Iš Worcester, Mass.:
Nuo L. P. S-gos skyriaus: V.
M. Čekanauskas.

Atsilankė šie svečiai į konfe-
renciją: K. J. Paulauskas, P.
Apšiega, M. Mockapertris, M.
Biekša, A. Klimarauskas, J. Le-
kys, J. Sokas, A. Jankauskas, J.
Dragašius, K. Sungaila.

2) Rinkimai konferencijos ve-
dėjų: a) Pirmininkas rinkta iš
trijų kandidatų viešu balsavimu.
Kandidatais nominuota: V. Am-
brozaitis, S. Mockus, P. Jankaus-
kas, didžiama balsų vedėjas li-
kos išrinktas V. Ambrozaitis,
pagalbininkas S. Mockus. Raš-
tininkas taipgi rinktas iš trijų
kandidatų viešu balsavimu. Kan-
didatais nominuota: V. P. Jan-
kauskas, K. Žibikas ir K. Gai-
dys; didžiama balsų raštininkas
išrinktas K. Žibikas, pagalbi-
ninkas V. P. Jankauskas.

Rezoliucijų komisija išrinkta
iš šių ypatų: V. M. Čekaukas,
S. Norkunas ir A. Matulis. Į
dienotvarkės komisiją išrinkta:
S. Mockus, K. Gaidys, P. Bro-
zaitis.

3) Skaitymas dienotvarkės,
kuri likos priimta su pataisymu,
kad reikalauti ne vien iš Tautos
Fondo atskaitų, bet reika-
lauti pilnų atskaitų iš visų ketu-
rių Fondų: iš Tautos Fondo,
Šelpimo Fondo, Neprigulmybės
Fondo ir iš Laisvės Gynimo Fon-
do.

4) Klausimas Vilniaus ir Klai-
pėdos. Po visų išsireiškimų
vienbalsiai nutarta išnešti rezoliu-
ciją Vilniaus ir Klaipėdos
klausime.

5) Klausimas karės stovio
Lietuvoje. Po ilgo apkalbėjimo
nutarta, sulig valdžios nuožiu-
ros panaikinti tose dalyse Lietu-
vos, kur karės stovis yra nereik-
kalingas.

6) Klausimas apie žemės re-
formas. Vienbalsiai nutarta iš-
nešti rezoliuciją, reikalaujanti
atimti žemes iš kunigų ir dvar-
ponių ir iš visų tų, kurie jos ne-
dirba, ir išdalinti bežemiams ir
mažžemiams veltui.

7) Klausimas atskyrimo Baž-
nyčios nuo Valstybės. Po apkal-

bėjimo nutarta išnešti rezoliucija, reikalaujanti atskyrimo Bažnyčios nuo Valstybės ir Bažnyčios nuo Mokyklos.

8) **Įnešimas užgirti Lietuvos Šaulių organizaciją.** Vienbalsiai nutarta užgirti, išreiškiant jai pagarbą ir padėką už uolų gynimą Lietuvos laisvės.

9) **Klausime užmanyta** Waterburio Draugijų Sąryšio Progresyvio susivaižavimo visos Amerikos Progresyvių draugijų. Po ilgo apsvaistymo liko nutarta, kad reikalingas, sulig kai kurioms išlygoms, butent: a) jei rengėjų bus viešai paskelbtas dienotvarkis ir bus aiškiai nurodyta, kokių kvalifikacijų reikalaujama nuo norinčių dalyvauti organizacijų; b) jei į susivaižavimą bus priimtos tik tokios organizacijos, kurios aiškiai ir neabejotinai nusistatę už Laisvą, Nepriugulmingą, Demokratinę Lietuvą; c) kad susivaižavime būtų svarstomi tik tokie klausimai, kurie visiems būtų bendri.

10) **Klausimas, kur parankiausia vieta būtų susivaižavimui.** Paduota Bostonas, Waterbury's ir New York'as; didžiama balsų nutarta, kad Bostone būtų susivaižavimas ir kad Bostonas sušauktų susivaižavimą.

11) **Klausimas, kada susivaižavimą sušaukti.** Apkalbėjus nutarta, kad būtų sušauktas susivaižavimas apie vidurį sausio mėnesio, 1922 metuose. Pageidauta, kad sušauktų susivaižavimą Bostone Dr-jų Konferencijos valdyba.

12) **Klausimas reikale Draugijų Sąryšio Bostone.** Vienbalsiai nutarta sutverti Bostone Dr-jų Sąryšį. Palikta Dr-jų Konferencijos valdybai sutverti Dr-jų Sąryšį.

13) **Reikale Lietuvos Laisvės Paskolos bonų,** ir jų globėjo Bielskio, reikale naujos atstovybės Amerikoje veikimo. Pagyrimas Lietuvos valdžios už jos nuveiktus gerus darbus ir papeikimas už blouguosius ir pageidavimas Mastausko pakeitimo iš Atstovybės, — šie visi klausimai nutarta palikti busiančiam susivaižavimui.

14) **Bostono ir apilinkės progresyvių dr-jų ir L. P. S-gos konferencija vienbalsiai randa reikalingu išnešti šias rezoliucijas:**

Rezoliucija Reikale Vilniaus ir Klaipėdos Krašto.

KADANGI Vilnius yra Lietuvos sostinė ir KADANGI Klaipėdos kraštas yra Lietuvos dalis,

Todėl mes, Bostono ir apilinkės Progresyvių Dr-jų ir L. P. S-gos skyriai, reikalaujame:

- 1) Kad Lietuvos valdžia rūpintųsi visomis išgalėmis atgauti Vilnių su jo apilinkėmis;
- 2) Kad Lietuvos valdžia privalo daugiau domės kreipti atgavimui Klaipėdos krašto, ir
- 3) Mes remsime tik tą Lietuvos valdžią, kuri veda Lietuvą prie pilnos nepriklausomybės.

Rezoliucija, reikale atskyrimo Bažnyčios nuo valstybės.

KADANGI bažnyčia nėra valstybinė įstaiga,

Todėl mes reikalaujame:

- 1) Kad būtų bažnyčios atskirtos nuo Valstybės;
- 2) Kad Lietuvos liaudies mokslinėse nebutų gvildinama Tikybos dalykai;
- 3) Kad kunigams nebutų mokama alga iš valstybės išdo.

Rezoliucija reikale lietuvių sėpimo fondų.

KADANGI buvo svarstyti net keli fondai Lietuvai sėlpti, ir

KADANGI tie fondai rinko aukas iš Amerikos lietuvių visuomenės, todėl mes reikalaujame:

- 1) Kad tie fondai išduotų pilnas atskaitas;
- 2) Kad būtų pažymėta, ko kokiems reikalams pinigai buvo išleisti, ypatingai iš Tautos Fon-

do, Sėpimo Fondo, Nepriugulmės Fondo ir Laisvės Gynimo fondo.

Rezoliucija del žemės reformos.

KADANGI Lietuvoje mažą žmonių grupę, susidedančią dvarininkų, didžiumoje lenkų, valdo didelius žemės plotus, ir

KADANGI Lietuvos didžiama žmonių mažai žemės turi, o žymi dalis visai neturi žemės,

Todėl mes, Bostono ir apilinkės Progresyvių Draugijų ir L. P. S-gos skyrių konferencija griežtai reikalaujame:

1) Kad iš visų Lietuvos dvarininkų ir kunigų, iš visų tų, kurie ją nedirba, kad būtų atimta be jokio atlyginimo ir išdalinta mažžemiams ir bežemiams veltui.

Konferencija pasibaigė geriausiu upe 7:45 val. vakare, rugsėjo 18 d.

Konferencijos vedėjai:

Pirmininkas V. Ambrozaitis, Raštininkas K. Žibikas.

KORESPONDENCIJOS.

(Seka nuo 1 pusl.)

Užtikrinti tokie klausimai Tėvynei Lietuvai laisvę.

Ar negėda jums, biznieri! Jus prisipėsiate iš darbininko puslėtų rankų galingų dolerių, gi dabar už tuos dolerius perkat didžiausius namus, važinėjate puikiausiais automobiliais, kairie ir orlaiviais, nešiojate deimantus ant rankų — žodžiu, sakant, leidžiat pinigų ant niekniekių, o visuomenės reikalus pamirštat. Lietuvos šalės duona misdami užaugot, Lietuva močiuatė mus visus užaugino tvirtais vyrais. Dabar gi ta močiuatė Lietuva serga, o jus nenorite stiklą vandens jai paduoti, tai yra nusipirkti nors už \$50 dol. L. L. P. B., kad senelis p. Statkus mainose dirbdamas pirkto už \$1000 dol.

Darbininkai! tokiems biznieriams, kurie neperka L. L. P. B., turėtų padaryti savo teismą. Tai tiek šiuomi tarpu iš Serantono padangės.

A. Kubilius, Stoties Kom.

Berneli dobieleli, ar tu myli Lietuvą? Greičiau pirk boną. Tada žinosime, kad myli.

× × ×
 Ponuliai, užtenka prisisvečiavot Vilniuje! Do Warszawy! Lietuviai bonus perka.

SUSIRINKIMAI.

UNION CITY, CONN.

Susirinkimas A. L. T. Sandaros 57 kuopos bus 3 valandą po pietų, Linden Parke, spalio 2 dieną. Gerbiami sandariečiai ir sandarietės! Malonėsite visi ateiti į šį susirinkimą. Yra išsiųsti užkvietimai į Conn. Apskričio

LIETUVIŲ MUZIKOS KONSERVATORIJA

Muzikos mokslas prasidėjo. Jaunesnieji, ypač, turi prasilavinti muzikoje: nedaugelio geidžianti — tegul nors gaidas išmokyti. Kas daugiau nori pažinti muzikos meną, tam yra šie mokslai: dainavimas, teorija kompozicijos, chorvedystė, pianas, smuika ir kiti instrumentai.

10 lenkųjų dainavimo ..... 15 dol.
 10 lenkųjų chorvedystės ar teorijos kompozicijos .. 15 dol.
 10 lenkųjų ant bile instrumento ..... 13 dol.

Ad.: 769 BROADWAY, SO. BOSTON, MASS.
 MIKAS PETRAUSKAS, Vedėjas.

PRANEŠIMAS

LAWRENCE IR NORWOODO LIETUVIAMS.

Šiuomi pranešu, kad savo krautuve, busuvia po antrašu: So. Norwood Jeweler, 1100 Wash St., Norwood, Mass. perkėliau į Lawrence, Mass. po antrašu:

J. PAŠAKARNIS, Lawrence, Mass.

124½ Lawrence St.,
 Tad kviečiu Lawrence ir apilinkės lietuvius atsilankyti į mano krautuve, kur gausite gerą ir teisingą patarnavimą. Užlaikau laikrodžius, laikrodėlius, žiedus ir įvairius, naujausios mados auksinius ir paaukuotus paausalus. Taipai sutaisau laikrodžius, žiedus ir visokius tos rūšies daiktus. Savo darbą gvarantuojau.

susivaižavimą arba konferenciją, taigi ir mes turime nepraleisti ir turime dalyvauti, taigi atei-
 eikite ir išrinkti kelis atstovus ir duokite gerų įnešimų tam susivaižavimui. Taigi malonėsite visi atsilankyti su geromis nuomonėmis ir svarbiais patarimais.
 Kp. rašt. Feliksas Vilkas.

PITTSBURGH, PA.

Mūsų 43 kuopos bus susirinkimas spalio 2 d., 1921 m., 3 val. po pietų, Lietuvos Sunų name, 818-820 Belmont St., N. S.

PITTSBURGH, PA.

Susirinkimas.

Sandaros 36-tos kuopos mėnesinis susirinkimas bus spalio 2 d., 1921 m., L. M. D. name, 142 Orr St., 7:30 val. vakare. Malonėkite dalyvauti.

Sekr. Juozas Virbickas.

Jie Žinojo, Kur Kreiptis.

BALTIC STATES BANKO (294 Eight Ave., New York) patarnavimai keliaujantiems Lietuon užsipelnė tokios užuotautos ir užsitikėjimo visuomenėje, kad kas kart vis daugiau keleivių perka tame Banke laivakortes, ir kiekvienu Banko rekomenduojamu laivu išplaukia dideli lietuvių būriai. Mat tie, kurie gavo progos naudotis Banko patarnavimais, nuosirdžiai tą Banką rekomenduoja visiems savo pažįstamiems, ir tokiu būdu šie jau tikrai žino, kad kreiptamiesi į BALTIC STATES BANKĄ gaus geriausį patarnavimą ir pigiausį aprūpinimą kelionėje Lietuon, ar kituose reikaluose.

Pastaromis dienomis išvažiavo per BALTIC STATES BANKĄ šie lietuviai: 1—L. Berman, 2—Marė Šulskienė, 3—Jonas Songaila, 4—Vincas Laudanskis su šeima, 5—Jonas Pakalniškis su šeima, 6—Veronika Juciūtė, 7—Marė Montvidaitė, 8—Juozas Surpulis su šeima, 9—Kats. Žardeckis, 10—Juozas Pilibaitis, 11—Tamas Šmulskis, 12—Stasys Našlėnas su šeima, 13—Kazys Juška, 14—Aleksandras Navickas, 15—Jurgis Klimas su šeima, 16—Petras Jurevičius, 17—Adomas Vainilavičius su šeima, 18—Arnoldas Klivis su šeima, 19—Petras Zvinis, 20—Kazys Bičiūsas, 21—Petras Rupšis, 22—Kazys Muraška, 23—Juozas Latoza, 24—Bernardas Roth, 25—Juozas Kolek su šeima, 26—Stasys Mozuras, 27—Stasys Čaponaitis, 28—Juozas Rainis, 29—Juozas Želionis, 30—Antanas Mockevičius su šeima, 31—K. Jakštys su šeima, 32—Vaclovas Ščiukas su šeima, 33—Liudvika Kazakauskienė, 34—Jieva Stiklorienė, 35—Petras Šatas, 36—Jonas Puzinas su šeima, 37—Uržulė Kuzevičienė su šeima, 38—Martynas Liutkus su šeima, 39—Antanas

Marcinkevičius, 40—Aleksandras Žilinskas, 41—Jurgis Dirža, 42—Stasys Grigas, 43—Jonas Gavėnas su šeima, 44—Vladislovas Sledžius, 45—Petras Čapskis, 46—Pranciška Marcinauskienė, 47—Motiejus Mikalonis su žmona, 48—Juozas Valavičius, 49—Boleslovas Petračiūsus su žmona Agnieška, 50—Vladislovas Lukoševičius, 51—M. G. Kreich, 52—K. Staponaitis, 53—Vytautas J. Šauklis 54—Stanley ir Jessie Mistos, 55—Stasys Bartkus, 56—Povilas Dutkus su šeima, 57—Feliksas Rutavičius, 58—Juozas Ženaitis, 59—Jonas Časas, 60—Adomas Jankunas su šeima, 61—Petras Sirvydas, 62—Vincas Rāinis, 63—Petras Varnelis, 64—Stanislovas Grigas, 65—Pranas Pravilonis, 66—Jonas Jaroševičius, 68—Jonas Simanavičius su šeima, 69—Antanas Juškevičius, 70—Tadas Skomantas su šeima, 71—Kazimieras Veliška, 72—Mateušas Dovydaitis, 73—Juozas Murauskas, 74—Jonas Raizis, 75—Bronislova Bacevičienė, 76—Liudas Bacevičius, 77—Jonas Cicinskas, 78—Stasys Sharko, 79—Gotlibas Bockunas, 80—Frasas Stankevičius, su duktere, 81—Ona Kaplitz, 82—Vincas Navikas su šeima, 83—Kastantas Kazianus su šeima, 84—Antanas Rozickis ir dar daug kitų, kurie prašė negarsinti jų pavardžių laikraščiuose.

Nekurie keleiviai atvažiuo New Yorkan susirupinę kelionės nepatogumais, bet kuomet pamatė, kaip BALTIC STATES BANKAS sugabiai ir sąžiningai keleivius aprūpina, kaip parankiai ir patogiai yra kelionę sutvarkęs, tai visų veidai nušvito ir jie išvažiavo tėvynėn linksmi ir pilni vilties greitai ir laimingai pasiekti savo gimtiną šalį. Dekuodami Bankui už patarnavimą, jie ištarė atsisveikinimo žodį ir visiems savo draugams, pažįstamiems ir abelnai visiems Amerikos lietuviams, o ypač tiems, kurie ketina grįžti Lietuon, kad žinotų, jog BALTIC STATES BANKAS yra geriausia, tikrai lietuviška įstaiga, kuri žino ir moka patarnauti broliams-lietuviams.

PASARGA:—BALTIC STATES BANKAS yra tiktai vienas, todėl keleiviai privalo apsižiūrėti, kad nesumaišyti jo su kitomis įstaigomis, ką nors panašaus užsivadiname turinčiomis. Šio BANKO adresas toks:

BALTIC STATES BANK,
 294 Eight Ave., and 24th St.,
 NEW YORK, N. Y.

Apsivedimai.

PAJIESKAU apsivedimui merginos nepaisant pažiūrų, bile sutiktų ant linksmaus gyvenimo. Nejaunesnės, kaip 19-kos metų ir nesenesnės, kaip 28 metų. Aš esu 28 metų amžiaus amatninkas, dailus vyras, gyvenu, kaip šaučius. Katra atsišauks ant šio antrašo, tai kad ir prisijustų savo tikrą paveikslą.

J. A. SPRAINIS,
 P. O. Box 44, Arkville, N. Y.

Pranešimas.

Gerbiama Visuomene!
 Šiuomi pranešame, kad piliētis J. Acus, A. J. Jacus, ir J. Bendoraitis (Bendor) jau yra pertraukę ryšius su Atlaso Rubų Bendrove, ir nuo 15-tos dienos rugsėjo jau nereprezentuoja mumį; kas duos jiems orderius po tai dienai, tai Atlaso Rubų Bendrovė neatsako už juos. (39)

ATLASO RUBŲ BENDROVĖ,
 343 Broadway, S. Boston, Mass.
 Autorized by Board of Directors September 8, 1921.

Per F. J. Zuris, Secretary.

Pranešimas Visuomenei.

Mes, Atlaso Rubų Bendrovės Valdyba, matydami ir turėdami faktus, kad mūsų Vice-Pirmininkas ir Direktorius, D. Klinga, nedirba jam paskirtą darbą, bet mėgina ardyti šią Bendrovę, organizuodamas jai panašiu vardu kitą, kurioje jis vienas galėtų viešpatauti, ir tuom pačiu kartu vartoja mūsų vardą. Šiuomi pranešame visuomenei, kad nuo 25-tos Rugsėjo (September), jis tampa prašalintas iš Valdybos ir nėra mūsų atstovas nuo tos dienos.

Toliau persergstam visuomene, kad jis vadina tą Bendrovę Atlas Corporation, o mūsų Bendrovė vadinasi Atlas Clothing Corporation; tai-gi, jei kas pardavinėja jumi šėrus po 100 dolerių ir jei tie rašosi tik Atlas Corporation, o ne Atlas Clothing Corporation, kuriuos šėrai pasiduooda tik porom po 65 dolerius pora, tai jumi apgauna, ir mes nebusime jokioje atsakomybėje už juos, jei kas juos pirkis nuo D. Klings ar jo draugų.

Taipogi Atlas Rubų Bendrovė nebus atsakomybėje, jei kas duos orderius arba pinigus minėtam D. Klingai. Taigi, gerbiama visuomene, sergėkitės nuo apgavikų ir remkite originališką Atlaso Rubų Bendrovę, kuri turi namą savo Forest City, Pann. ir ne už ilgo atidaro skyrių Wilkes Barre, Penn. ir turi atstovą Lietuvoje, kuris vykdyta tenai dirbtuve. (41).

ATLASO RUBŲ BENDROVĖS VALDYBA.

Autorized by Atlas Clothing Corporation Board of Directors
 September 25, 1921.

F. J. ŽURIS,
 Secretary.

URBSZO, SEKYS IR KO.

101 Oak St., Lawrence, Mass.

Agentura laivakorčių, pinigų siuntimo ir t. t. Geriausia ir parankiausia vieta, kur kiekvienas lietuvis randa tinkamą ir atsakantį patarnavimą. Pnigai Lietuon geriausia ir greičiausia nueina. Išrupiname visiems keliauninkams pasus, padarome visokios rūšies liudymus. Esame registruoti NOTARAI Lietuvos Atstovybėje. Visada, kokį tik reikalą turėsite, kreipkitės pas mus, o tikrai busite užganėdinti.

BIZNIERIAMS GERIAUSIOS PASEKMĖS GARSINANTIES

“SANDAROJE.”

VISUOMENEI SVARBU!

Visi reikalaukite “VANAGO” No. 12, kuriame rasite iš korto dokumentus, aiškiai parodančius, kur J. S. Vasiliauskas padėjo Susivienijimo L. R. K. A. 40,000 dolerių.

O kituose “VANAGO” N. N. rasite dar žingedesnių dalykų!—

“VANAGO” kaina 2 dol. metams, 1 dol. pusei metų ir 15c. N. Reikia užsimokėti iškalno. Gausi “VANAGĄ” po du kartu į mėnesį. Rašyk:

“VANAGAS,”
 R. F. D. 24, Box 109, So. Akron, Ohio.

DOVANOS!

TIK IKI SPALIO 30 d.

Kas prisirašys prie Sandaros arba užsiprenumeruos “Sandarą” ir užsimokės iškalno už visus metus \$2.50 neveliaus, kaip iki 30 spalio, tai gaus dovanų didelę ir labai puikią knygą “ŽMOGAUS PAREIGOS” vertės \$1.00. Tad pasinaudokite šia puikia proga. Siųskite pinigus sekančiu antrašu:

“SANDARA”

327 E Street, So. Boston, Mass.

Parsiduod Paveikslų Studija

Puiki biznio vieta žemai ir vienintėlė studija Amsterdame su didele lietuvių kolonija. Biznis išdirbtas didelis per daug metų. Reikalingas pasiturintis mokinys, “mokslas dykai”.

Reikale atsišaukite:

JONAS ANDRUSIS,
 134 E. Main St.,
 Amsterdam, N. Y.

Pranešimas Lietuviams.

SCANDINAVIJOS AMERIKOS LINIJA yra viena iš geriausių del trečios klesos pasažierių. Dabar įvesta naujausias madcs patarnavimai iki Pilavos prielplaukai (Konigsberg).

SCANDINAVIJOS AMERIKOS LINIJA eina iš New Yorko iki Copenhagen ir Denmark. Ten pasažierių perleidžia į kitą laivą. Bagažai buna apsupinti. Iš ten laivas pasiekia Pilavą į 18 ar 20 valandų.

SCANDINAVIJOS AMERIKOS LINIJA duoda geriausius patarnavimus del trečios klesos pasažierių, nes duoda kambarius del 2 ar 4 žmonių. Valgomi kambariai ir patarnautojai su uniformoms; rukomi kambariai ir t. t.

Viršminėti dalykai duoda visiems suprasti, kad galima laimingai parkeliauti į savo Tėvynę.

Pamėginkite naujo Ruffles

Su užregistruotu vaishženklilo Stav. Valst. Patenta Biure.

Naujame mėlyname pakelyje.

Visos tvirtos, gemalus užmušančios ypatybės žiam vaisto idėtos, su priemais priimniai švelnias kvėpalo.

Ruffles yra labai paveikiantis pleiskau palalintojas — begaliniai puikus plauku sutaisytojas, kuris patiks kad ir gaėniuaisi ypatiai.

Apie kosę pasiduooda po 65c. arba atsinskite 75c., tad atsisieme per pasta tiesiog iš laboratorijos.

Butinai reikalaukite šitokio pakelio. Žiurekite, kad būtų INKARO vaish ženklis.

F. AD RICHTER & CO. BUSH TERMINAL BLDG 5, BROOKLYN, NEW YORK.

A.L.T.S. REIKALAI.

(Tąsą nuo 2 pusl.).

riečių, pareiga prie jo gerai prisirengti, kad šis metinis Seimas būtų pasekmingas, ir kad jame mūsų nutarimai būtų išpildyti, ir kad mūsų organizacija paliktų daugiau aktyvę tarpe Amerikos lietuvių visuomenės. Mums tas yra galima, jeigu mes tik turėsime gerus norus, ir jeigu visi su pasišventimu tikslingai darbuosimės.

Bet mes, sandariečiai, taipgi privalome nepamiršti, kad rengdamiesi prie metinio Seimo, atliktume visus nutarimus iš pereinamųjų metų buvusio Seimo, kad mums ši meta nereiktų tą patį dalyką palikti kitiems metams. Taigi, jeigu negalime visus nutarimus įvykinti gyvenimui, tai stengkimės įvykinti nors svarbesnius, k. t.: panaikinimą "Sandaros" "morgage" (skolos) — šis yra svarbiausias dalykas.

Mes per visą pereinamąjį laiką tik kalba ir raštu dirbome šiame reikale, bet realio darbo padarėme visai mažai. Tiesa, kai kurios mūsų kuopos išpildė kvotą, bet tai mažuma buvo tokių kuopų; yra didelė dalis mūsų organizacijos narių, kurie dar vieną dolerį nėra prisiuntę skolos panaikinimui. Todel, ot, dabar kaip tik ir yra proga toms kuopoms atsilyginti.

Tiesa, priežastis to gal bedarbių laikai, kas žmones priverčia būti nedarbščiais parengimuose, iš kurių paprastai mes surenkame vieną-kitą dolerį organizacijų rėmimui ir palaikymui; bet vis-gi tas nėra, taip sakant, pamatu, nes jeigu kurios kuopos darbavosi šiais bedarbių laikais, vis-gi pelnė šį-tą. Juk ta sunki bedarbių padėtis yra visoms lygiai ta pati, o vienok buvo tokių kuopų, kurios neatbojo, nuveikė daug organizacijos labui.

Mano supratimu, vis-gi mes, sandariečiai, turim kaip norint padaryti galą tam "morgage", ir tai turime padaryti su šiuo Seimu. Rodos, tikrame užsispyrime tas galima būtų atsiekti, jeigu tik visi nariai mūsų to geistų. Jog tai nėra didelis daiktas keliems tukstančiams narių subombarduoti tą morgičių; tik reikia noro, o tas gali būti užbaigta į porą mėnesių. Dalis narių gal manys, kad aš didelis optimistas arba labai naiviskai žiuriu į dalyką ir jį suprantu; anaipol ne. Mums esant narių skaičiuje kelių tukstančių, ir jeigu mes visi tik po vieną dolerį paaukosime, tai morgičius išnyks umu laiku. Bet yra mums žinoma, kad bus tokių narių, kurie net po kelis dolerius paaukuos šiam naudingui tikslui. Tad kodėl mes tai nedarome? Vyrai! jeigu mes tą išpildytume visi, tai su ateinančiais metais mes turėtume spėką ir galime be baimės sakyti, kad "Sandara" galėtų išeiti du kart į sąvaite.

Štai mes turime gerą pavyzdį "Sandaros" kaimyną "Darbininką", kurį Juozapiečiai leidžia. Jog tas laikraštukas tris kartus įsėina į sąvaite; kodėl "Sandara" negalėtų išeiti tris kartus? Ar jus manot, kad tas laikraštis turi daugiau skaitytojų? Ne, neturi. Jis buvo taipgi skoloje, bet, žinoma, Juozapiečiai skolas sunaikino taipgi doleriais, aukodami net dienos uždarbį. ("Darbininkas" dabar yra sulindęs da į didesnes skolas.Red.) Tiesa kunigai su savais fondais jam davė paramą, už tad jie jį pasigrobė savo politikai.

Mes-gi turime, taip sakant, geresnę įtekę liudyje, ir mūsų organas "Sandara" turėtų išeiti tankiau, ir tuomi parauktume visus mums užjaučiančius žmones į mūsų eiles. Bet apie išleidimą "Sandaros" tankiau negalima dabar nei manyti, kol

skola nėra panaikinta. Kol jina bus ant mūsų sprando, tol "Sandara" tankiau neišeis, kaip tik syki į sąvaite, del to, kad reikia kiek galint atmokėti, ir procentai; žodžiu sakant, kiek įeigū turim, tiek turime jas atiduoti skolintojui, tai viena. Antra, koks mūsų išrovimas yra duoti save taip skriausti per mūsų pačių nesupratimą? Ar negeriau būtų, kad tos skolos nebūtų, ir tos visos įeigos būtų mūsų kišeniuje, t. y., organizacijos izde? Bet dar turime atsiminti, kad jeigu mūsų skolintojas panorėtų, tai jis už tuos porą tukstančių dolerių paskolos galėtų iš mus atimti 4-ris kart daugiau, ir mes jau paliktume be organo. Tada kas būtų? Reikėtų išnaudojti vėl kurti ir dar į didesnes skolas įsti.

Todel atsižvelgiant į visą tai mes privalome pasiliuosuoti iš tos skolos šiuos metus. Mes turime padaryti galą tam morgičiui ir tuomi turėti savo spaustuvę ir butą. Mes, kaip pažangūs žmonės, turime žinoti, kad negana to, kad mes turime organizaciją ir organą bet mes turime žinoti, kaip stovi mūsų organizacija ir organas, ir šiandien negalime būti pasitenkinę vien nedėliniu išleidimu laikraščio. Ne, anaipol! Musų pareiga didinti mūsų organizatyvę agitacija, mes turime lietuvių vienyti prie vienos lietuvių tautinės - demokratinės organizacijos, o vyt šalin visokius izmus iš tarpo mūsų žmonių. Gana tiems izmams gyventi, jie mums nieko gero nedavė. Nors jau per daug metų mums jie skelbė danguje ir ant žemės rojų, bet mes jo nematome, todėl mes turime sujungtomis spēkomis visi išvien patys sau ką geresnio pasidaryti.

Broliai ir sesutės, sandariečiai! Atsižvelgiant į visą tai, imkimės realio darbo, susaukime visuotinus kuopų susirinkimus ir aptarę reikalus mūsų garbingos organizacijos, ypač darykime žingsnį sunaikinimui to "morgage." Paaukuokime, kas kiek galime, bent jau normą vieną dolerį nuo nario kuopos turėtų prisiųsti centrui.

Man rodos, kad kuopų viršaičiai turėtų daugiau domos atkreipti į šį begalo svarbų reikalą, o tas būtų paakstinimui narių. Juk nariams kartais nevisiems yra gerai suprantama organizacijos reikalai, ir nėra taip gerai žinoma, bet kuopų viršaičiai ir organizatoriai, kurie stovi arčiau širdies organizacijos, jie privalo parodyti daugiau aktyviškumo. Čia tai yra mūsų šventą pareiga. Juk mes žinome iš prityrimo, kad jeigu kuri organizacija yra daugiau aktyvę, tai jina turi daugiau įtekę lietuvių visuomenėje. Aktyviškumas organizacijos priklauso nuo jos vado ir nuo narių veikimo, todėl parodykime savo norą būti veikliais, imkimės darbo, ir padarykime, visą tai, kas reikėjo padaryti su šiais metais, kad galėtume savo darbais pasidžiaugti busiančiame Seime, o jau po Seimu bus eilė visų kitų darbų, ir tada lengvai atliksime busimuosius darbus, kuomet šių metų bus jau užbaigti. Todel, gerb. sandariečiai, del labo organizacijos ir mūsų brangios tėvynės Lietuvos, rengkimės prie Seimo su gerais darbais ir gera valia, įtempkime visas pajėgas stipresniam veikimui ir sekime kiekvieną reikalą mūsų garbingos organizacijos. Jeigu mes norime, kad mūsų organizacija laipsniškai augtu, tad turime stengtis būti veiklesniais, daugiau pasišventusiais idėjai ir organizacijai.

Visi galime suprasti, kad mūsų organas "Sandara" tik tada galės išeiti tankiau, kada jau turėsime išmokę skola, o juk jau tik 3-čią dalį teturime išmokę.

mui. Sandariečiai! Padarykite "bombardment" ant morgičių prieš busiantį Seimą! Lai atsiranda tarpe mūsų užsispyrimas išeiti į šitą kovą; taip visi vyrai į darbą, kaip galime greičiau, nes laikas bėga, o jau Seimas artinasi.

Bandykime padaryti tai, kas mums jau senai reikėjo. Bet vis-gi geriaus vėliau, negu niekad. Pensylvanijos didvyriai, ypač pittsburghiečiai, beabejojė, kad parodysi, ką gali, taigi rengkimės Seiman su gera valia ir realiu darbu.

V. M. Sermėgius.

Klerikalų Neteisingas Užsipuldinėjimas

Ant buvusio Lietuvos atst. Jono Vileišio ir pažangios Amerikos lietuvių visuomenės.

(Pabaiga).

Delko klerikalai pradėjo diskredituoti Lietuvos atstovybę ir finansinę Misiją?

Kadangi tuo laiku, kada Lietuvos atstovybė ir finansinė Misija pradėjo vąjį pardavinėti Lietuvos Laisvės Paskolos Bonus ir rinkti aukas grynimui Lietuvos nepriklausomybės, Lietuva buvo užplūdę išlaukiniai priešai ir visų smarkumu teriojo mūsų kraštą, tada Lietuvai reikėjo išstatyti visos pajėgos: fizinės, materialės ir moralės, idant apsiginti nuo plustančių priešų ir naikinti iškovotą Lietuvos nepriklausomybę. Lietuva, vos tik naujai atgimusi valstybė, neturėjo pakankamai kapitalo, su kuriu galima būtų gauti ginklų ir užlaikyti kariuomenę ir ją didinti, tad Lietuvos valdžia per savo atstovą, Joną Vileišį, kreipėsi į Amerikos lietuvius, prašydama pinigines pagalbos Lietuvos gynimo reikalams. Šį prašymą Lietuvos valdžios atst. J. Vileišis pranešė kogeričiausia Amerikos lietuviams ir amerikiečiams lietuvių skubinosi su pagalba Lietuvai: rinko aukas grynimo komitetui, pirkto L. L. P. bonus. J. Vileišis, kaip rūpestingas Lietuvos atstovas, gerai žinodamas, kad yra surinkta Lietuvai aukų į Tautos Fondą šimtai tukstančių dolerių, pareikalavo T. F. urėdus, kad jie siųstų pinigų, kam jie buvo surinkti ir atskaitas išduotų per atstovybę.

Šis J. Vileišis, paraginimas mūsų klerikalams siųsti žmonių ausaukotas pinigus Lietuvai ir atskaitas išduoti per Atstovybę, labai suerzino klerikalus, ypač tuos Tautos Fondo karaliukus, kurie Tautos Fondą įšivaizdino sau, kaip melžiamą karvutę. Klerikalai pasijuto ugnyje; šiek tiek atšalę neriška pusbalsiu atsakė atstovui: "Mind your own business!" Šiuomi klerikalai pareiškė viešai savo spaudoje, kad Tautos Fondas nieko bendro neturi su Lietuvos valstybės reikalų rėmimu finansiskai. Reiška: kad žmonių suaukoti šimtai tukstančių dolerių Lietuvai lieka sunaudoti klerikalams, kam jie nori. Už tą J. V. pareikalavimą Tautos Fondan surinktų pinigų atskaitu, T. F. gizeliai ant J. V., pradėjo leisti visokias paskalas, nieku nepamatuotas žinias, buk J. Vileišis nežūrįs Lietuvos reikalų kaip atstovą, o vien kišasi į partijų reikalus, jis griauja lietuvių katalikų organizacijas ir įstaigas ir t. t.

Tada klerikalai ne tik žodžiu, bet net savo spaudą panaudojo prieš Lietuvos Atstovybę ir finansinę Misiją, šaukdami net bažnyčiose iš sakyklų, kad Lietuvos Atstovybė yra bedieviška ir tarnauja ne valstybei, bet laisvamanių ir socialistų partijoms. Toks klerikalų provokavimas ir melagystės neįtikrino susipratusių lietuvių, kad yra tokia Atstovybė nedora, kaip

kaunigėliai net susiriesdami ją keikė ir šmeizė.

Kokį išrovimą turėjo klerikalai, diskredituodami Atstovybę bei finansų Misiją?

Kadangi esant buvusiai Lietuvos Atstovybei ir finansinei Misijai, didžiūma Amerikos susipratusių lietuvių veikė išvien su J. Vileišiu ir kun. J. Ziliūm, tad visose lietuvių kolonijose Tautos Fondui aukos tapo sustabdytos ir tiesiai per Misiją buvo siunčiamos Lietuvon. Tas labai erzino klerikalų kliką. Taip dalykams esant, mūsų klerikalai jautėsi nervingai, bet vis-gi jie jautėsi stiprūs finansiskai iš seniaus sudėtų kapitalų, tad į tikrą politinę desperaciją nenugrimzdėjo. Štai jie sumanė puikią akciją pavartyti prieš Lietuvos Užsienio Ministerį, kun. Purickį, ką ir padarė. Kadangi mūsų klerikalai turi savo draugų Lietuvos valdžios suole, tad štai jie savo suvienyta politika pareikalauja U. R. Ministerio kun. Purickio, kad tas žmogus atšauktų Lietuvos Atstovybę ir Misiją, nes atst. ir Misiją nėra klerikalai. U. R. Ministeris kun. Purickis, išpildo reikalavimą mūsų klerikalų ir atšaukė buv. atst. ir Finansinę Misiją, o jų vieton paskyrė krikščionį - demokratą Vol. Čarneckį, o Finansinę Misiją sudarė iš tikrų klerikalų gizelių, Amerikos lietuviams žinomų: J. Bielskio ir Mostowski'o, kurie yra atsižymėję Romos-ordeno stiprinime ir pataikavime klerikalų politikams. Taigi dabar klerikalai atsiekė savo tikslą ir mano darbuotis "Lietuvos naudai" išsistatė Tautos Fondo kromelį, o gal dar Lietuvos valdžios autoritetu pasiremdami.

Bet jau kartą jie savo dvideide politika prigavo, išnaudojo žmones, tās jiems daugiau jau nesiseks. Amerikos lietuvių, kaip pažangiečių, taip ir gerasirdžiai katalikai nesiduos save prisigauti, nors ir mažai supradami kunigėlių politiką.

K. J. savo rašte sakė: kad J. Vileišis nepardavė L. L. P. bonų tiek, kiek buvo galima parduoti.

Taip, mielais, jeigu ne ta klerikalų agitacija prieš Atstovybę varoma ir jeigu ne lietuviški komunistai, kurie taipgi tą patį darė — agitavo prieš Atstovybę, niekio Atstovybės autoritetą; jeigu ne šie du elementai, tai būtų L. L. Paskola pilnai nusisekusi. Kada dešinėji ir kairieji sudarė vieną kombinaciją (nors paskirum būdu), tai daug žmonių buvo sukvailintų, kurie po šiai dienai nežino, kas tai yra Lietuvos Laisvės Bonus, jie jų nepirko, nes tie žmonės tapo atšaldinti nuo Lietuvos rėmimo per tokią nelemtą partizanų politikavimą. Todėl, jeigu L. L. Paskola neturėjo pilno pasisekimo, tai nieks kitas nėra kaltas tame, kaip šie du elementai — fanatiški partizanai.

Pasigyrimas Tautos Fondu ir jo nuveiktas darbas Lietuvos labui.

Tas K. J. savo pilvažiopiškame rašte rašo: "Girdi, mūsų laisvamaniai, bedieviai ir mūsų priešai savo spaudoje visai išnevožija mus katalikų pasiaukojimą gelbėjime Lietuvos; jie mus pro-lenkais vadina, o jau Tautos Fondą iš pamatų griauja."

Toks K. J. pasakojimas nepateisina klerikalų darbų, nuveiktų Lietuvos nenaudai. Jog pažangi lietuvių visuomenės dalis gerai žino, kad paprasti darbo žmonės, lietuvių katalikai yra geri patrijotai, jie aukojo Gėlynės labui, kiek tik jie gali, tą patvirtina faktas, kad Tautos Fondan surinkta \$400,000. Juk tuos pinigų sudėjo ne kas kitas, kaip tik gerasirdžiai katali-

ka, to nieks neginčija. Daug buvo tokių žmonių, kurie po šimtines paklojo su tikslu Lietuvos labui. Bet tamsta, K. J., ar pasakysi kiek Lietuva gavo iš tų surinktų jai pinigų? Pasigirti gaima, bet kur pamatas pasigyrimo teisybės? Kiek Tautos Fondas davė iš savo izdo Lietuvai? Viso, ką galima numatyti mūsų pasigyrime, tai Lietuva gavo apie 15%, bet kur kita 85% sumos dalis? Kur Tautos Fondo atskaitos? Kodėl jūs jų neišduodate? Kodėl nepasakote aukotojams, kiek lėšavo kun. Bartuškos, J. Bielskio karjeros po Europą? ir kiek lėšavo Česnulio ir Mostowski'o karjeros į Paryžių? Kiek lėšavo Česnulio frakas ir kelinės specialioskos, kuomet jį delegavote su klerikalais politiką į Paryžių? O kur dar kitų tokių masazistų įvairios misijos su neaiškia politika, kurios buvo apmokamos Tautos Fondo pinigais? Ar manot viską paslėpti nuo tų aukojusių vargo žmonių? Ne! Jus privalo išduoti tas atskaitas, kur padėta tie pinigai! Kitą aukotojai neduos ramybės, jusų sąžinė negali būti ramūs. Žmonės gerasirdžiai aukojo Tėvynės Lietuvos labui, o jus tais pinigais maitinot ir rėdėt savo gizelius, agitatorius. Ir jus dar norite save ir savo šaika gerai parodyti liaudyje, o paniekinti ir apjuodinti darbus tų, kurie toli gražu skiriasi nuo jusų darbų.

Skiedžiat tokias nesąmonės, keliate neapykantą liaudyje, kad ir geriausia darbą dirbant yra sunku žmones įtikinti. Tai gėda, ir nusidėjimas už tokių savivališkumą. Atmename raportus iš Tautos Fondo, išduotus anais metais L. R. K. F. Seime, buvusiam Worcester, Mass. Atmename kilusį lermą už Česnulio kelines, kurios lėšavo apie \$700, ir kitoki skandalai iš T. F. finansų knygy, kuriuos išskėlė kun. Petraitis, kaip peržiūrėjimo knygy komisijos narys. Neveltui jis savo patrijotišku balsu sušuko: "Kur sąžinė! Kur mūsų protas!... Jog žmonės skurdžiai sudėjo pinigų; ar mes juos dabojame?"... Taigi, broliukai, jeigu kalbame vienaip, o darome kitaip, tai reiškia esame suvadžiotojai, ar ne? Kitaip sakant, pasielgta brutalaiškai. Ir jeigu pastaruoju laiku susipratę katalikai neaukoja į tą fondą, tai kas kaltas? Tie kalti, kurie apie tą fondą slankiojo ir kaip labdaringą karvutę melžė.

Pavyzdin: Worcesterio lietuvių labai gausiai Tautos Fondą rėmė, ypatingai draugiškos, bet jau dabar tas išėjo iš mados. Dabar visos tos katalikiškos draugijos, k. t.: Šv. Kazimiero, Šv. Jurgio, Šv. Liudviko ir kitos, sudarė tarp savęs centrę "Lietuvai Šelpti Draugiją," nors tam klebonas priešinos. Dabar darbuojasi Tėvynės labui. Už tokių susipratimą katalikams priklausę garbė, ir Lietuvai nauda. Todėl, K. J. ir tavo kompanija! neprivalote varinėti humbugo politiką ir kelti lermą rittame Amerikos lietuvių veikime del Tėvynės labo. Jus neprivalote kiršinti, akstinti savo tamsią dąvatų grupelės prieš Atstovybę ir visą liudį, einančią su Lietuvos Atstovybe.

K. J. savo rašte, užstodamas klerikalus, sako: "Laisvamaniai negerbia kunigų gerų tėvynainių." Ne, lietuvių, kas jie nebutų: laisvamaniai ar kitokių pažiūrų žmonės, visviena gerbia tuos kunigus, kurie yra geri tėvynainiai. Bet kiek mes tje gerųjų turime? Ant pirštų galima suskaičiuoti.

Na, kas link paties to rašto autorius K. J., taipgi reikia tarti žodis. K. J. pasidengdamas klerikalų tarpe, kalba neva už katalikus, bet tuo pačiu laiku

svarbu būtų žinoti, kas jis per vienas. K. J., ar nebus tik koks intrigantas kokių nors mūsų priešų? Aš nenorėčiau tikėti, kad jis tikras klerikalų partijos rėmėjas; gal but naudojasi tuomi, kad priėjus arčiau jų spaudos, kuria jis galėtų naudotis ir tuomi maišyti klerikalų smegetnis, vestų juos prie lietuvių partijinių barnių, nesutikimų, taip sakant, kad griautų lietuvių vienybę. Žodžiu sakant, veikty mūsų Tėvynės nenaudai.

Amerikiečiai lietuvių, kaip katalikai, taip ir visi kitų pažiūrų lietuvių, apsižiūrėkime, kas mus pjudo, kas ir kam mūsų skatikus gauda vardan mūsų Tėvynės ir tautos.

Vietos lietuvių turėtų sujungtomis spēkomis dirbti po senovai savo giminės šalies naudai, neatsižvelgiant į visokias daromas pinkles sutraukymui vienybės. Ateinančiame L. L. P. Bonų vavuje turime visi išvien darbuotis taip-pat, kaip pirmiaus. Pirkime kiek kas galime ir kitus savo brolius lietuvius raginkime pirkti ir pažinkime, kas mus klaidina.

V. M. Č. Sermėgius.

Iš A.L.T.S. Kp. Veikimo.

PITTSBURGH, PA.
Sandariečiai Veikia.

Sandaros 36-ta kuopa turėjo extrą mingą rugs. 13 d. L. M. svetainėje. mat Sandaros mingai buna kas pirmą nedėlios vakarą, L. M. D. name sykiu su L. P. Sąjungos 21 skyrius, bet rugs. 4-ta buvo suauktas L. L. Bonų stoties susirinkimas, ir kadangi daug sandariečių ten užima vietas, tai nutaria aplieist Sandaros mingą, o dalyvauti L. L. B. stoties mingėje, o Sandaros suaukti paprastą vakarą, tai yra, utarninko vakare, rugs. 13-tą.

Gana gražus burelis susirinko. Po raportų tuo eita prie nominacijos Centro Valdybos. Toliau kalbėta, kaip daugiau pasidarbavus praplatus tikrai demokratiskų idėjų ir kaip paskubinti išbaigti atmokėti morgičius.

Po apsvartymų štai kas nutarta: kad išduoti nariams mokesčių korteles, kad galėtų žėdnas prirašyti naują narį prie Sandaros, o kuris syki liks Sandaros skaitytojas ir supras teisingą politiką, tas jau daugiau neatsitrauks ir remis "Sandarą" ir Sandaros partiją.

Taigi visų sandariečių priedermė platinti savo organą "Sandarą". Kada daugiau bus Sandaros skaitytojų, daugiau supras kairiųjų ir dešiniųjų sukurtumus, tada daugiau ir daugiau dėsis prie sandariečių. Taigi višiemis, kurie da lig šiol vis laikėsi neutraliai, kad tik taip sau geri lietuvių, tai daug prakiso nešiorganizuodami į partijas, kur reikia su organizuotais kavoti už tiesas. Nors čia, Pittsburge, negirdėti, kad klerikalai girtysis, buk jie neveikė visus svarbesnius darbus Lietuvai, bet kitose kolonijose taip daro. Nežinia, kaip kitur, bet jau kad tiek Lietuvai būtų pasidarbavę be sandariečių, tai jau senai proše-panas Kaune sėdėtų.

Taigi prie darbo, sandariečiai, platinkim mus tikrųjų demokratų eiles. Už teisybę lengva kvoti. Jokiais baubais mus nenugązdys. Dirbkim Demokratinėi Nepriklausomai Lietuvai, kad jokiais izmais ten laisvės nevaržytų. Sandarietis.

Po poros metų tie, kurie dabar neperka bonų, neturės kur akių iš sarmatos dėti.

× × ×

Kas motinos nemylti —tas yra išgama. Lietuva mūsų motina. Išpirkime jai laisvę.

ATSIMINIMAI IŠ GYVENIMO RUSIJOJE

(Galas).

Kiti-gi, kurių daiktų maža buta arba be vaikų iškeliavo pėsti pasidarę ratukus. Spatio 22-ą ir aš apleidau Minską.

Vykom dviem vežimais Vilniaus link. Arklius nusamdėm, kelios šeimos susidėję. Ligi Vilniaus susitarta buvo užmokėti po 4,000 caro rublių už vežimą. Oras buvo puikus, tik kelias tai jau prastas — visur smėlis, smėlis ir smėlis. Patys ejom, žinoma, pėsti, o tik daiktai vežimuose, ir tai arkliai vos-voš tempė. Kai tik išvažiuoavome už Minsko, čia pat sutikom besitraukiant nuo fronto Raudonosios armijos istisą diviziją. Iš pradžių pabugom, kad prie mūsų neprikibty, nes neturėjom atskirų leidimų iš Minsko; taip-pat bijojom, kad neapiplėšty. Bet nieko blogo neatsitiko: Kareiviai ir jų vadai buvo gero upo padarytų su lenkais paliaubų, taigi ir mūsų nekludė. Kitą dieną privažiavome Radaškovičius. Per miestelį teka upelis. Ana pus upelio — jau lenkai. Ant tiltelio stovi lenkų sargyba. Mus neleidžia. Sako reikalingas burmistro leidimas. O vienas legioninkas (rodos žydėlis) aiškina: "juk mes ne su "bloznais" kokiais paliaubas padarėm, kaip gi galim leisti be "przepustkos"? Palikė vežimus prie tilto, keli mūsų vyrai nuėjome pas burmistrą rusų pusėje. Už vieną caro rublį gavom "przepustkas." Rusų pusėje Radaškovičių burmistras tuo tik ir užsiima, kad "przepustkas" rašo; ant stalo — kruva caro pinigų; mat už kiekvieną "przepustką" imama ne mažiau, kaip carinų-rublij. O žmonių daugybė: po kelis kart vaiksčioja iš vieno miestelio šono į kitą... nieko sau šmugelis. Kaip grįžom prie savo vežimo, tai jų jau neradom. Legioninkas paaiškino, kad tremtiniams jokių "przepustkų" nereikia (taip pasakęs komendantas), taipgi mūsų vežimus jau praleidė į aną pusę. Praleido ir mus.

Gale miestelio radom savo šeimynas ir, kiek pasilsėję ir pasistiprinę, drožėm toliau, Molodečnos link jau per taip vadinamą "Lenkiją." Visur nyku, tylu... Gyventojų maža tesutiks. Gyventojai — gudai labai atsargūs kalbėdamiesi netiki, nors ir džiaugiasi, kad bolševikai visai nuo jų atsisakytų, bet, antra vertus — nepatenkinti ir lenkais nes gerai pamena jų "geradėjistes" pirmo Gudijos okupavimo metu. Gandą apie pripažinimą "Nepriklausomos Gudijos" supranta taip, kad jiems bus duota apsisprendimo teisė. Tuomet, sako, balsuosim už "Nepriklausomus Gudus." Dauguma tik tyli ir galvas kraipo.

Vakare privažiavome "Krasną." Čia mus tuoj sustabė sargybinis. Kita pasikvietęs, liepia jam vesti į Komendantą. Komendantas neradom. Kareiviai nuvedė mus nakvynėi į buvusią žydų sinagogą. Rytojaus dieną dar ilgai laukėm, kolei ponas komendantas malonės mus atleisti. Čalų gale gavom leidimą, bet tik... į pulko štabą (Krasnoje stovėjo 4 pulko pirmas batalijonas). Pasirodo esąs kažki-koks įsakymas, kad vykstančius Bolševikijos tremtinius siųsti per visas instancijas: iš batalijono į pulko štabą, paskui į brigados, divizijos štabus ir t. t. Nuo Krasnos į Molodečną — 15 varstų. Pulko gi štabas — visai šonė, kažki-kokiam dvare, 14-16 varstų nuo Krasno. Noroms nenoroms teko daryti vingis... iš 24-26 varstų vieton 15!... Davė

ir palydovą — degioninką su šautuvu. Susidare toks įpuauis, kad mes areštuoti... visko gauda buvo laukti, nes mūsų dokumentai aiškiai rodė, kad mes esame iš Lietuvos; iš pasikalbėjimų su legioninkais matės, lenkų Lietuviais baisiai nepatenkinti. Delko? galima buvo suprasti. Taigi nenoromis skverbėsi galvon mintis, kad mes areštuoti. Iš pulko su kitu palydovu — sargybiniu mus leido į Molodečną — į antros brigados štabą. Vėlai vakare atvykom į Molodečną ir tuoj nuėjom į brigados štabą. Čia mus (nuėjom keli vyrai) išklausinėjo, iš kur mes, kur keliaujam ir t. t., ir t. t. Manėm, kad tuoj gausim leidimą į Vilnių, bet apsirikom. Nusiuontė mus su tuo pačiu kareiviu į kontrarazvedką, pas "oficer informacynjny 1-ej divyziy." Nakvynėi norėjo patalpinti kartu su rusais belaisviais. Bet mes griežtai pasipriešinom ir pareikalavome duoti mums geresnį butą. Butą davė kitą, o kitą dieną liepė ateiti pas žvalgybos karininką su vežimais ir visu turtu. Kitą dieną informacijų karininkas "poručnik Smyk" iaukė mus ligi vakaro; mes visi ir moterys ypač pradėjo labai nerimauti: visą dieną išbuvom ore su mažais vaikais; saulutė nors ir visą dieną danguje buvo, bet diena buvo šalta. Mes pakursitėm moteris, kad jos eity "kliont" "poruczniką", nes mus, vyrų, neklausė — "mam dužo roboty", sako, "bez was." Bet kai moterys prispyrė poruczniką, tai čia viskas ir paaiškėjo... Neišskentėjęs, porucznikas rusiai pasakė: "Wilno jest Strodkowa Litwa, wy jestescie litwini, a litwini — nasze wrogi walczą z nami, wiec do Wilna was puscie nie magę"... Suprantame, kad tarp lenkų ir lietuvių esama didelių nesupratimų, bet kas tai yra "Srodkowa Litwa", — to jokiū būdu suprasti negalėjome. Matyti manoma buvo iš pradžių mus, kaip lietuvius, areštuoti ir siųsti kur į civilijų belaisvių stovyklą. Bet vis delto paskui mums pasisekė įtikrinti poruczniką, kad mes pirmiausia, tremtiniai, tiek esam privargę, prisikanakinę, kad jis turėtų mus pasigailėti, neatsižvelgiant į mūsų tautybę. Susimylėjo ir išdavė leidimą, bet ne į Vilnių, o į Lydą, į antros armijos (gen. Smiglos-Rydz) defencivą. Nors jau pusėtinai temo mes vis delto apleidom Molodečną (ir jau vieni, be sargybinių), kad kartais, mums Molodečnė apsinakvojus, porucznikas nepakeistų savo nusprendimo.

Važiuodami iš Minsko, mes buvom įsitikinę, kad Vilniuje — Lietuvos valdžia. Todėl mes taip ir skverbėmės į Vilnių. Bet vykdamy Lydon per Ašmenos apskritį viename kaime sužinojome nuo vietos gyventojų gudų, kad šiomis dienomis vilnių užėmęs kažki koks lenkų generolas, kuris apskelbė kažki kokią "Vidurinę Lietuvą." Dabar tik mes supratom, kodėl mus neleido į Vilnių ir kas tai yra "Srodkowa Litwa". Arkliams vykom ligi Bogdanovo stoties, iš kur jau ejo traukiniai į Lydą. Kelyje kečiuose kaimuose teko kalbėti dėl Vilniaus žemės likimo. Kuone visur vietos gyventojai, kalbą "poprostemu," tvirtino, kad čia Lietuva, ir kad jie lenkai.

Iš Baltstogės be jokių leidimų vykom į Grajevą, iš kur arkliams ligi Suvalkų. Suvalkuose šanėm gauti leidimus per demarkacijos liniją Kalvarijos link. Bet kur tau: reikalinga, sako turėti leidimas iš Generalinio štabo. Nejaugi vėl vykti atgal į Varšavą del leidimo kai mūsų tikslas, mūsų svajonė — Lietuva jau panosyje... Ne! jeigu vykti kur nors, tai jau tik pirmyn į Lietuvą. Palikęs žmoną Suvalkuose pas pažįstamus, pats nuvykau pėsčias pas dėdę į neutralinę zoną (apie Liubavą). Grįžau su dėdės arkliais į Su-

valkus. Suvalkuose teko kalbėti su vietos gyventojais lenkais. Lietuvius prisimena geruoju. Pasipiktinę tik tuo, buk lietuvių eję tiesi sieną iki Grajevo... Iš Suvalkų plentū drožėm stacijas į Kalvariją. Cipliškiuose stovi lenkų sargyba. Pasigang arklius ir kiek pasikalbėję su lenkų sargybinais, drožėm stacijas Kalvarijos link be jokių kliučių. Štai mes ir neutralinėje zonoje. — Štai greit ir Lietuva... Širdis smarkiai plaka... Štai ir galas tuojau mūsų kankinimams. Štai tuoj įvyks mūsų svajonės... Nejaugi mes jau Lietuvoje? Net nesinori tikėti... Bet ne! čia jau Lietuva! Tą patvirtino ir energingas, bet meilus ir švelnus balsas "sustok". Stačiai prie mūsų vežimo eina 2 kariai lietuviai! Gražiai apsitaisę, juodomis juostomis kepurės, su "Vytimi", ant pečių šautuvus... Štai koks yra taip ilgai lauktas išvyti Lietuvos karžygis!... Gražu ir malonu!... Akis įsmėgęs gėrėjaus pirmą kart išvydęs Lietuvos kareivius. O koks švelnus, mandagus apsiėjimas ir drauge atsargus prie vykstančių iš anapus demarkacijos linijos atsinešimas!... Visa tai darė be galo malonaus įspūdžio. Koks skirtumas prisiminus lenkų "holotą"!

Lydoje teko skaityti lenkų laikraščiai. Viename jų "Front" (skiriamas kareiviams) drauge su įsakymais III armijos vado generolo Smigla-Rydz radau ir įsakymą Želigovskio, kuriame jis skelbė apie "Srodkowos Lietuvos" įkurimą. "Niech", sako Želigovskio, "poliak po polsku, litvin po litewsku, zyd po zydowsku i bialarusin po bielorusku mowia i Boga chwala." Jau tuomet iš Vilniaus į Varšavą per Lydą traukiniai stačiai ejo. Buvo matyti, kad tarp vadinamos "Srodkowos Litvos" ir Varšavos jokiū skirtumo nėra, nors, tiesa, važiavimui į Vilnių reikalinga buvo "przepustka" iš kitos "defencivos" komandos. Vienas sulenkėjęs lietuvis vienišis, man nuo seniau pažįstamas, pasakojo, kad tas pats gen. Smigla-Rydz neseniai savo laikraštyje "Front" skelbęs, kad "akciję Želigovskiego uwazam za bunt." Aišku, kad tai tik akių dumimas buvo, bet kam? ar ne sau? Lydoje persiskyrėm: kauniečiai, išgavę vis delto vargais negalais "przepustkas" nuvyko Vilniun, suvalkiečiai gi (jų tarpe ir aš) stengėmės vykti per Suvalkus. Bet leidimus gavom tik ligi Baltstogės ir tai dideliu vargu. Be to, reikėjo dar skiepytis nuo choleros. Persėdę Viikoviske į kitą traukinį netrukus pasiekėm ir Baltstogę. Vienoje stotyje tarp Lydos ir Vilkovisko matėm šarvuotą traukinį "Gediminas"... Iš laikraščių jau žinojom apie pirmuosius Lietuvos kariuomenės nepasisekimus. Visi nelaimingi paskutinių dienų įvykiai su mūsų brangia Tėvyne Lietuva begalo skaudžiai mums širdį spaudė... Mūsų vagonė važiavo atostogosna daug legioninkų. Taigi buvom liudininkais jų šlachetsko "mandagumo": keikimai, iš vagonų šaudymai, biaurios dainos ir tyčiojimais iš žydų ir net kankinimai — visa tai darė biauoraus įskudžio. Net kai-kurios mūsų moterys, labai lenkams simpatizavusios, buvo baisiai pasipiktinę: "manėm", sako, "kad lenkai daug kulturingesni, bet pasirodo, kad niekuo nesiskiria nuo bolševikų "holotos"...

Iš Baltstogės be jokių leidimų vykom į Grajevą, iš kur arkliams ligi Suvalkų. Suvalkuose šanėm gauti leidimus per demarkacijos liniją Kalvarijos link. Bet kur tau: reikalinga, sako turėti leidimas iš Generalinio štabo. Nejaugi vėl vykti atgal į Varšavą del leidimo kai mūsų tikslas, mūsų svajonė — Lietuva jau panosyje... Ne! jeigu vykti kur nors, tai jau tik pirmyn į Lietuvą. Palikęs žmoną Suvalkuose pas pažįstamus, pats nuvykau pėsčias pas dėdę į neutralinę zoną (apie Liubavą). Grįžau su dėdės arkliais į Su-

valkus. Suvalkuose teko kalbėti su vietos gyventojais lenkais. Lietuvius prisimena geruoju. Pasipiktinę tik tuo, buk lietuvių eję tiesi sieną iki Grajevo... Iš Suvalkų plentū drožėm stacijas į Kalvariją. Cipliškiuose stovi lenkų sargyba. Pasigang arklius ir kiek pasikalbėję su lenkų sargybinais, drožėm stacijas Kalvarijos link be jokių kliučių. Štai mes ir neutralinėje zonoje. — Štai greit ir Lietuva... Širdis smarkiai plaka... Štai ir galas tuojau mūsų kankinimams. Štai tuoj įvyks mūsų svajonės... Nejaugi mes jau Lietuvoje? Net nesinori tikėti... Bet ne! čia jau Lietuva! Tą patvirtino ir energingas, bet meilus ir švelnus balsas "sustok". Stačiai prie mūsų vežimo eina 2 kariai lietuviai! Gražiai apsitaisę, juodomis juostomis kepurės, su "Vytimi", ant pečių šautuvus... Štai koks yra taip ilgai lauktas išvyti Lietuvos karžygis!... Gražu ir malonu!... Akis įsmėgęs gėrėjaus pirmą kart išvydęs Lietuvos kareivius. O koks švelnus, mandagus apsiėjimas ir drauge atsargus prie vykstančių iš anapus demarkacijos linijos atsinešimas!... Visa tai darė be galo malonaus įspūdžio. Koks skirtumas prisiminus lenkų "holotą"!

Bet gal tik pirmas įspudis? Gal ir pas mus tas pat? Parodydys ateitis, o tuo tarpu džiaugiamsi visa savo siela ir esme. Vienas kareivis, — gražus, raudonais veidais vyrukas, užklaupė: iš kur vykstat, kur vykstat ir t. t. Paskui nuvedė mane vieną pas vadą. Vado gryčioje nebuvo. Dokumentus patikrino viršila, įsitikinęs, kad mes ištikrųjų Lietuvos piliečiai tremtiniai, leido vykti toliau į Kalvariją... Dabar jau ištikrųjų

esu Lietuvoje. Toje Lietuvoje, kuri kelis šimtmečius esant didžiausioje vergijoje prislėgta pirma baltojo, o paskui dvigalvio erelių, kuri Didžiojo karo metu nualinta, nuvarginta ir kraujais išplukdinta, — savo narsia krutine iškovojė sau šviesų, laisvą ir laimingą gyvenimą ir dar dabar tebekovoja, gindama ją nuo plėšraus priešo — lenko-dvarininko... Sveika, Lietuva!... ("Lietuvos Ukininkas").

LAIVAKORTES ATPIGO!

Laivakortės į Piliavą pas Karaliaučius \$110.00
 į Hamburgą \$100.00; o į Liepoją \$120.00.
 Keturi laivai išplaukia kas savaitė. War tax \$5.00. Bagažai eina sykiu dovanai. Pasai \$10.00. Pinigai siunčiami per bankas ir telegramu žemiausių kursu.
 Keleiviai pasitinkami ant dypu, aprupinami jų багаžai ir apmokėjimas "Income Tax", gera nakvynė ir palydėjimas ant laivų. Rašdami pridėkite 2 centų stampą.
P. MIKOLAINIO AGENTURA,
 53 Hudson Avenue, Brooklyn, New York.

ATLAS CLOTHING CORPORATION

Didžiausia ir garsiausia išdirbystė visokios rūšies rūbų Naujojo Anglijoj. Mūsų išdirbimas yra kuogeriausias ir prekės visiems priemonos. Norėdami siutu, spring - o-verkotų, arba reinkotų, kreipkitės pas mus, o busite užgandinti. Mūsų ofisai ir dirbtuvė yra ant
 343 BROADWAY, SOUTH BOSTON, MASS.
 (2-ros ir 3-čios lubos).

Lietuviška Aptieka

Jeigu norite teisingų vaistų ir nužemintom kainom, tai visada eikite ant 100 Salem St., kur rasite visokių Amerikos vaistų ir Europiškų ir visokių lietuviškų šaknų.
 Mes laikome užtikrintas gyduoles nuo visokių ligų, kaip tai: nuo galvos skaudėjimo, nuo užsenėjusio reumatizmo, nuo nusilpnėjimo strėnų, kraujo valimui, nuo uždegimo plaučių, nuo kosulio ir visokių kitų ligų. Taipgi turime nuo visokių slaptųjų ligų ir geriausių patarimus suteikiame, nuo patrukimo del vyrų ir moterų. Atsiminkite, jeigu pirksite pas mus, sučėdysite pinigus ir sveikata. Ateikite visada pas mus, o mes jums patarnausime kuogeriausiai. Pašaukime geriausias daktarus per telefoną visai uždyką.

H. CABITT,
 100 SALEM STREET, BOSTON, MASS.

Tik iki Spalio 1-mos.

Ilgai lauktos "KANKLES" vėl pradeda kankiuoti. Ši metų komp. MIKAS PETRAUSKAS leidžia netik šių metų "kankles", bet ir visų keturių praeitų metų bus naujai peržiūrėtos ir viena knyga-šasiuvinis išleista. Dabar jų kaina 3 dol., o kaip tik apleis spaudą (iki Spalio 1-mai dienai) bus "Kanklių" kaina 6 dol. "Sandara" prima prenumeratą. Siųsk tuojais TRIS dol. io antrašu:

"SANDARA,"
 327 E Street, So. Boston, Mass.

"LIETUVOS UKININKAS"

Šią savaitę "Sandaros" Administracija gavo pluoštą laikraščių iš Kauno, kaip va:

"LIETUVOS UKININKO" vėliausius numerius.
 Šiuose numeriuose randasi labai daug svarbių žinių, kaip apie Steigiamąjį Seimą, taip ir apie visą Lietuvos padėtį. Patartina kiekvienam sandariečiui įsigyti šiuos numerius. Parsiduoda po 10c. vienas, kas padengia pašto lėšas. Taigi patartina sandariečiams užsirašyti "Lietuvos Ukininką", metams tik \$2.00, pinigus galite siųsti sekančių antrašu:

"SANDARA,"
 327 E Street, So. Boston, Mass.

Laiškai Lietuvon

Kam rašyti laiškus Lietuvon ant prasto popiero, kadangi "Sandaros" Administracijoje galima gauti puikių laiškams popierių su gražiomis kvietkomis ir puikiausiomis eilėmis, kurias dabar atspausdinome. Kaip va:
 LINKIU JUMI LAISVOS LIETUVOS; Į TE TYNĖ; MUSŲ VILNIUS; PASVEIKINIMAS (Lietuva Tėvynė Musų); ATMINIMAS LIETUVOS; SKUBĖKI LAISKELI; PAS GIMINES; PAS TĖVUS; PAS BROLI.
 Visi laiškai su naujausiomis eilėmis parsiduoda po 5c., 12 už 50c. daug imant duodame nuošimtį.
"SANDARA,"
 327 E Street, So. Boston, Mass.

BIZNIERIAMS GERIAUSIOS PASEKMĖS GARSINANTIES

F. KLEIN L. HOFFMAN
Lietuviška Krautuvė
 BUFFALO FURNITURE STORE
 Furniture Repaired and Postering
 579 Grand Ave., Tel. Lib. 8515
 Home address: 23 Chadem St. NEW HAVEN, CONN.

Dr. Ignotas Stankus
 1210 S. Broad St., Philadelphia, Pa.
 Lietuvis Daktaras ir Chirurgas.
 Valandos: Nuo 9 iki 11 A. M.
 " 1 " 3 P. M.
 " 7 " 8 P. M.
 Nedėliomis " 10 " 3 P. M.

DR. J.C. LANOŽIUS - SEYMOUR
 LIETUVIS
 Gydytojas ir Chirurgas
 506 Broadway, S. Boston, Mass

DR. JOHN MacDONNELL, M. D.
 Galima susikalbėti ir lietuviškai
 Ofiso valandos:
 Rytais iki 9 val.
 Po pietų 1 iki 8
 Vakarai 6 iki 9.
 536 Broadway, So. Boston.

Dr. Paul J. Jakmauh
 (Jakimavičius)
 Priėmimo valandos: nuo 2 iki 3 val. po pietų ir nuo 7 iki 6 val. vakare.
 509 Broadway, Kampas G St., So. Boston, Mass.
 Telephone South Boston 502

Dr. Tessmer
 DENTISTAS
 306 Main St., Worcester, Mass.
 viršui "Iver Johnson" kauptuvės
 Patyręs dentistas, priemonos kainos. Atdara subatoms po pietų. Nedėliomis pagal sutartį. Telephonas Park 3310.

Išgaminuojam akis ir pritaikom akinius.
H. S. Stone O.D.
 Akių Specijalistas.
 399a Broadway, Tarpe E ir F gatviu, South Boston.

Vietos žinios.

N. A. SANDARIEČIŲ
SUSIVAŽIAVIMAS.

Rugsėjo 25 d., Worcester, Mass., A. L. T. Sandaros Naujosios Anglijos sandariečiai laikė savo Apskričio metinį susivažiavimą.

Susivažiavimas gana puikiai pavyko. Atstovai atsilankė nuo 7 kuopų. Pas visus buvo didelis gyvumas ir nuoseklus svarstyimas organizacijos reikalų. Padaryta visa eilė svarbių nutarimų, išrinkta nauja Apskričio Valdyba ir kitos įvairios komisijos iš veiklių ir energingų veikėjų, kurie, beabejo, įvykdys visus nutarimus.

Tarp kitų tarimų buvo pakeltas klausimas, ar yra reikalingas sandariečiams dėtis prie susauginimo progresyvių visuomenės sumanyto susivažiavimo? Apkalbėjus šį klausimą ir prisiminus iš praeities panašius susivažiavimus, beveik pas visus buvo tam priešinga nuomonė remiantis tam, kad Sandara yra tvirtiausia politinė progresyviška organizacija tarpe amerikiečių lietuvių, kuri savo įstatuose turi pasibriežus, kad vesti lietuvių liaudį progresyviška vage į apšviatą ir šviesesnę ateitį. Šį klausimą matant svarbiu, Mass. sandariečiai nedarė galutinio nutarimo ir tą apsvartymui paliko Seimam Sandaros Seimui, kad Seimas šį klausimą galutinai išrištų. Sekanti Apskričio susivažiavimas nutarta laikyti West Lynn, Mass.

Po sesijų vakare vietinės A. L. T. Sandaros 16 kp. pastangomis buvo surengtas puikus vakarėlis su dainomis ir prakalbėmis. Vakarėlis buvo linksmas ir įspūdingas, kuris atsilankiusiose svečiuose padarė puikų įspūdį. Garbė 16 kp. už tokį puikų ir prakalbių pasidarbavimą. Matant Worcesterio sandariečių tokį gyvumą, galima drąsiai sakyti, kad greitai laiku jų kuopa išbujos iki aukščiausio laipsnio.

SANDARIEČIŲ MOKYKLA.

Gerbiamieji! Praėjus vasaros karščiams, praėjus piknikams ir visokiems išvažiavimams, mes, sandariečiai ir sandarietės, negi stovėsime kur ant kampų, ar sėdėsime grįčioje per ilgus ir nuobodžius žiemos vakarus ir nedėdienius? Ne! Mes turime bent dalį savo liuso laiko pašvęsti mokslui. 7 Sandaros kuopa turi daugiau šimto narių, taigi nors 50-tas nušimtis turi lankyti sandariečių mokyklą. Sandariečiai ir sandarietės yra dar visi jauni žmonės ir mums kaip lietuvių kalba, rašyba, taip ir skaitlinės bus reikalingos per keliolika ar ir per kelias dešimtis metų. Kiekvienam ir kožną dieną. O tas juk lengvai galima pasiekti, tik reikia noro ir truputį pastangų. Čia augusieji vaikai ir mergaitės, kurie norėtų susipažinti su lietuvių kalba ir rašyba, turėtų lankyti šią mokyklą. Mokyklos visi skyrė pasidėdinti ateinančių nedėdienių, spalio antrą dieną, 10 val. ryte. Susirinkite skaitliniai, kad galėtumėte pasiskirstyti į skyrius, kurie kokių kursų norime ir kokių laikų galime lankyti. Jeigu susirinktų bent 10 kominių, tai galima būtų pradėti kursai ir iš chemijos ir fizikos.

Taigi, gerb. sandariečiai ir sandarietės, ir abelnai So. Bostono jaunimas! padarykime vieną didelę pastangą, praleiskime šį žiemos sezoną savo atliekamąjį laiką mokykloje, o išsigysime tą brangų turą, kurio vagys neišplėš, ugnis nesudegys.

Kviečiame,

A. L. T. Sandaros 7 kp.
Mokyklos Valdyba.

SUSIRINKIMAS.

A. L. T. Sandaros 7 kp. susirinkimas bus seredos vakare, spalio 5 d., 7:30 val. vak., savam kambaryje, 327 E. St.

Malonėkite visi buti. Nepamirškite ir naujų atsivesti, nes bus daug svarbių reikalų aptarimui. Taipgi bus išduotas pilnas raportas iš Apskričio susivažiavimo.

Sekr. A. Rasimavičius.

SVECIAS.

Šią sšvaitę "Sandaros" Red. ir Adm. aplankė M. Vasiliauskas iš New Yorko. Jis perėitas dvi savaites vakacijų praleido Mass. valstijoje.

KONCERTAS.

Rugsėjo 24 d. vietinis "Birutės Kanklių" choras surengė koncertą, kuris pusėtinai gerai nusisekė ir atsilankius publika likos užganėdinta.

EXSTRA IR KVARTALINIS SUSIRINKIMAS.

So. Bostono L. U. Klubo bus nedėlioje, spalio (October) 2 d., 2 val. po pietų, Lietuvių svetainėje.

Todėl malonėkite visi nariai atsilankyti, nes bus tarymas konstitucijos ir pakėlimas pašelpo iki \$10.00. Podraug malonėkite atsivesti naujų narių.

Rašt. A. Latvinskas.

"KANKLĖS" — penkių metų rankius, vienoje knygoje jau išėjo iš spaudos.

DEL MANCHESTERIO K. Ž. IR VILNIEČIO.

Kadangi tilpusios dvi korespondencijos "Darbininko" No. 107 labai vienpusiškai aprašo, tai esmu privestas gaisinti mano labai brangų laiką del atsakymo tokių nešvarių ir melagingų korespondencijų.

Pirmiausiai man primeta, jog man "nerupi L. Paskola, bet tik pasipelnyti iš L. Misijos." Jeigu tamsta prirodys, kiek aš pasipelniau nuo L. Misijos, arba manchesteriečių arba iš kitos kokios kolonijos, tai aš apsimu aukuoti Lietuvos reikalams po 100 dol. ant tamtos kiekvieno prirodyto cento; bet jeigu tamsta to nepasistengsi surasti, tai už "pakutą" papirk nors už 100 dol. boną ir ant toliaus tylėk, nes kitaip gali į peklą papulti už melavimą.

Antra, kada aš kalbėjau apie "lenkų apaštalavimą Lietuvoje", tai buvo ne kritika, bet faktas, ir ginčų nebuvo su kuomi vesti, nes buvo parengtos prakalbos, o ne diskusijos.

Trečia, kada aš pabaigiau kalbėti ir kun. P. Daniunas pirmą sykį užgirdęs apie lenkų apaštalavimą Lietuvoje, baisia susinervavo ir bandė apginti, pateisinti tuos lenkų kunigėlių darbeius, kuriuos aš pirmiau ne del pažeminimo katalikiško tikėjimo, bet del žmonių žinojimo, kokie buvo ir yra mūsų tarpe lenkiški apaštalai, kurie bando pavergti lietuvius su prievarta, ginklu ir tikėjimu. Idant pataisyti, užklause manęs faktų ir jam buvo aiškiai pasakyta, ir del užbaigimo tų ginčų aš prižadėjau stoti su juomi į diskusijas, bile kada ir bile kokioje vietoje, ir atsivežti su savim 100 dol. del pralošymo, jeigu aš busiu klaidingas mano išsireiškime.

Ketvirta, jeigu senas žmogus, buk tai koks bedievis, prieš pasveikino mane, tai nereiškia, jog ir aš esmu bedievis.

Penkta, "žmonės ant Ivaškevičiaus įniršę nenorėjo išpirkti L. Bonus, idant jam netekė garbė." Draugučiai, aš neįsiekiau nuo tamstų garbės užtai, kad aš turiu jos iki valiai iš pareito pasidarbavimo Bostone, kuomet pirmos Laisvės Paskola

buvo rinkta, bet kadangi Lietuvos Misija pakvietė mane kalbėti, tai aš savo darbą ir atlikau, ir kadangi po kun. Daniuno prakalbų nė viena ypata neužsirašė bonų, tai aš bandžiau, kaip galėčiau geriausiai, kad manchesteriečiai nebutų tokie bergždi, nesurinktų per prakalbas nei vieno L. Bono ir rąginau pirkti. Pasirodė, kad dauguma žmonių yra be darbo, o kiti vos tik ant pragyvenimo teuzsidirba, o treti patys ragino kitus pirkti, o patys nepirko nei vieno Lietuvos Bono ir todėl neišpirko paskirtos 1000 dalies, tiktai per didelį mano raginimą nors trys geri tėvynainiai užsirašė bonus, o kelios moterys prižadėjo užsirašyti vėliaus, kuomet pasikalbės namie su savo šeimyna.

Toliaus, Manchesterio Vilnietis drebina daugiau tamsios rusies žodžių, kurių aš visai neišsitarau, kaip tai: "Aš esu ne tos partijos žmogus, kaip kad jus." Iš kur aš galėjau žinoti, kad ne tos kartijos, kadangi vos tik pirmą sykį kalbėjau Manchesteryje? "Jeigu mano išsireiškimas nebutų vienminčiai su tamsoms" tai nereiškia, jog aš ne tos partijos žmogus. Kadangi aš apie partijas visai neprisiminiau, nes buvau atvykęs ne už partijas agituoti, bet už L. Bonus, todėl su visa širdžia agitavau už vienybę ir Lietuvos Laisvę ir Neprigulmybę.

Kas-link mano moksla, negaliu girtis daug, bet turiu patyrimą iš gyvenimo daugiau, negu bile koks kunigėlis, už katruos tamsta taip taip širdžiai užtarti, Kaslink mano nevertojimą grynai lieauviškos kalbos, ir-gi negaliu dižiotis, bet turiu sau už garbę, jog gyvendamas per 18 metų Amerikoje dar visai neužmiršau lietuviškai ir dar apart visko, mažiau vartojau angliškų žodžių Manchesterio prakalbose, negu kun. Daniunas.

Toliaus, Vilnietis, avinėlis primeta man, jog aš buvau prisipirtas prie sienos per kun. Daniuną ir neturėjau ką sakyti. Kadangi kun. Daniunas buvo užsiskarščiavęs ignoracija, tai aš ir nebandžiau jį pertikrinti tenais ant vietos, bet prižadėjau atsisiųsti kun. Prapoliano parašytą istoriją iš lenkų apaštalavimą Lietuvoje del jo ypatisko persitikrinimo, bet kadangi pamaciau, kad kila bereikalingi ginčai iš priezasties kun. Daniūno nežinystės, tai bandžiau nutylėti, kad nesukelti bereikalingas diskusijas tarp žmonių, kurie dar nėra priaugę prie viešų diskusijų.

Del ignoracijos kun. Daniuno ir dvejų Manchesterio korespondentų, kurie mane bereikalingai privedė gaisinti mano brangų laiką del atsakymo tų visų įžeidžiančių užmetimų, duodu patarimą nusipirkti iš "Sandaros" redakcijos po vieną knygą "Lenkų Apaštalavimas Lietuvoje" ir gerai ją perskaite persitikrinti, jog aš teisybę sakiau kas-link lenkiškų kunigų, kurie įsiveržė į Lietuvos žemes, užvedė bravarus, karčiamas ir platino girtuokliavimą ir visokias paleistuvystes vietoje mokimo švento tikėjimo ir Dievo prisakymų. Manchesterio lietuviams šiuomi paduodu sekančią mažą ištrauką iš istoriško aprašymo kun. Kazimiero Prapoliano iš knygos "Lenkų Apaštalavimas Lietuvoje" ir 64 ir 65 puslapiu, kur tarp kitko rašo: "Nekalbant jau apie platesniąją Lietuvą, kur kiekvieną kleboniją turėdavo savo locną BRAVARĖLĮ, pažiuurkime į Vilnių, iš kur eidavo įsakymai į visą šalį. Gi Vilniaus kapitula vienoje tiktai Lietuvos sostapilėje 1629 m. turėjo 440 karčiamų ir šinkų ir iš to pelno ji mokėjo algas kunigams katedraleje šv. Trejybės kopyčioje. "Vitebsko Kabakas", kuris atnesda-

vo kapitulai 2000 lietuviškų grašų kapų metinio pelno ir su pagelba jo 100 karčiamų ir šinkų su degtine, alum ir midum palinta lenkiškąją stabmeldystę tarpe tamsiųjų baldgudžių.

Del persitikrinimo šių faktų kas-link lenkų kunigų užlaikymo karčiamų, šinkų ir visokių paleistuvysčių gal nereikės eiti tolesnius ginčus, bet jeigu butų reikalas, aš sutinku atsilankyti į Nashua arba kur kitur, kur didesnė lietuvių kolonija, negu Manchesteris ir stotis į diskusiją su kun. Daniunų arba kitu žmogum panašaus autoriteto ir tą 100 dol., kuriuos kun. Daniunas sutiko aukoti Lietuvai, aš norėčiau matyti paukوتا (tik ne per Tautos Fondą) be ilgo atidėliojimo, užtai, kad Lietuvai aukos yra labai reikalingos.

A. Ivaškevičius.

PUIKŲ NAMAI.

3 šeimynų, 15 kambarių, su vaniomis, šiluma ir piazais City Point, ir kitas 3 šeimynų, 17 kambarių, su visomis vigadomis, su šiluma ir iš pryšakio ir užpakalio piazai, ir del 2 automobilių garadžius. Abu namai turi buti parduoti iki 1 Lapkričio (November). Prekė ir išlygos labai pigios. (40)

LITHUANIAN AGENCY,
A. Ivaškevičius,
361 W. Broadway, So. Boston,
Tel. S. Boston 605.

PINIGŲ KURSAS ATPIGO

SIŪSKITE PINIGUS Į LIETUVĄ

\$10.00 už 1,000
auksinų.

Pasinaudokite žemu kursu ir sušelpkite gimines. Pinigus pristatome į artimiausį Lietuvoje Paštą.

Kurie norite kad greitai gautų kreipkitės ypatisškai ar per laiškus į

BALTIC STATES FINANCE CO.

357 BROADWAY,

SO. BOSTON, MASS.

BIZNIERIAMS GERIAUSIOS
PASEKMĖS GARSINTIS
"SANDAROJE."

REIKALAVIMAS.

Reikalingi vyrai prie karpetų išdirbystės, kurie esate patyrę tą darbą, malonėkite atsisaukti: P. ORCHANIAN & SON CO., 37 Dover St., Boston, Mass. (40)

Gintaras Ir Jo Vertė.

Daugelis lietuvių nėra susipažinę ir nežino, kas tai yra Gintaras. Gintaras yra tam tikra medega, suplauta Baltijos jurių, kuri savo malonių blizgėjimu ir gražumu daug pralenkia auksą. Gintariniai koroliai ne tai, kad puošia moterų ir merginų veidą, bet sykiu ir apsaugo nuo daugelio ligų, kurios greitai kimba prie viso kuno. Kaip tai: geltligė, spaldis ir kitoki šlakai arba spugai. Taigi patarčiau kiekvienai merginai arba moterei dėvėti gintarinius karolius. Aplaikia tiesiog iš Lietuvos daugybę Gintarinių Karolių, nemokėdamas jokio maito, galėsiu pardavinėti visai nebrangiai. P. VALUKONIS, (39) 375 Broadway, S. Boston, Mass.

PIGI FARMA

Randasi viena mylia nuo Haverhill, Mass., didelis lietuvių apgyventas miestas. Turi butų, parduota šią sšvaitę is priezasties, kad savininkas išvazuoja į Californiją pradžioje lapkričio. Yra 99 akierių žemės, apie 50 akierių dirbamos, 25 akrai stambaus miško ir 24 akrai ganoklos; upė teka per vidurį žemės; didelis sodas; 12 kambarių stuba; didelė pastogė, kutė, vistininkai; visoki irankiai del apdirbimo žemės; 10 karvių, 2 veršiai, 2 arkliai, 1 didelė kiaulė, kelios vištos ir visokios daržovės; daug šieno. Žodžiu sakant viskas, kas tiktai yra reikalinga ant farmos. Del pragyveni daro didelį biznį pardavinėjimu pieno, taipgi visos, mižtuvės ir visi prietaisai eina sykiu su pardavimu. Prekė \$9,800, o išlygos labai lengvios. Kreipkitės:

LITHUANIAN AGENCY

A. Ivaškevičiaus Ofisas,
361 Broadway, So. Boston, Mass.
Tel. So. Boston 605 ir 1337.

KAM KENTĖTI?.

Raumatizmo, neuralgijos ir raumenų gėlimai greitai nustoja, jeigu patirni su

PAIN-EXPELLER
Vaizbaženklis užreg. S. V. Pat. Ofiso.
Žiurėk, kad gautum tikrajį-garsųjį per daugiau kaip 50 metų.
Reikalauk, kad turėtū Ikaro (Anchor) Vaizbaženklį.

NOTARAS

(Rejentas)

JONAS D. SEKYS,

101 Oak St., Lawrence, Mass.
Koki tik legališki popieriai ar dokumentai reikia padaryti ar užtvirtinti, tai čia tas viskas d-roma su geriausiu rupestingumu ir už prieinamą kainą, kaip tai: visoki liudymai, daviernastys, pirkimo bylos, vekseliai, pasai ir t. t.

Išgaminuoju Akis Pritaikau Akinius

Galvos skaudėjimas ir kitoki negeistini apsirėiskimai kuno tankiai paina nuo nuvargusių akių.

Duok savo akis išgaminuoti patyrusiam optometrui. Vienintelis lietuvis optometras (akių specialistas) Naujoje Anglijoje.

J. L. PAŠAKARNIS O. D.
Ofisas ir Gyvenimas:
377a Broadway, cor. E Street,
SO. BOSTON, MASS.

KASDIENINIS MAISTAS VISIEMS REIKALINGAS

Žinomas senas biznieras
ANT. NAUJOKAITIS
208 West Fifth Street, South
Boston, Mass.

ATIDARĖ visokių produktų krautuve, kaip tai Mėsos Markėtą ir Grosernia. Kviečia visus apiepinkės lietuvių kreipitis su pirkimu maisto ir kitų smulkmenų, čia rasite gerą prekę ir mandagų patarnavimą.

Strand Lunch

Puikiausia Lietuviška VALGYKLA So. Bostone. Svariai viskas užlaikoma. Valgiai visados švieži ir skaniai pagaminti. Taigi ateik, o persitikirsi.

K. BLINSTRUBAS, Prop.
304 W. Broadway,
So. Boston, Mass.

TIKĖK KAD

Kiekvienas doleris išmokėtas random dingsta ant visados.

Čia paduodame skaitlinę kiek pinigų išmokama rendoms priskaitant 8 nuoš. pusemečiais. Tik pamislykite:

Rend. per mėn.	per 10 metų	per 15 metų	per 25 metus
Po \$15	\$2,418	\$4,281	\$10,310
" 18	2,901	5,138	12,372
" 20	3,224	5,709	13,747
" 25	4,030	7,136	17,183
" 30	4,836	8,563	20,620
" 40	6,448	11,418	27,494

Tai matote, kokį pelną namų savininkai padaro. Kodėl-gi pačiam netaupyti? Pirk namą tuojau, tuomet nustosi mokėjęs rendą kitam. Nelauk nei vienos dienos. Ateik pas mus, o mes tamstai surasime tinkamą namą ir lengviom išlygom. Namų turime visokių ir visur: Bostone ir apiepinkėje, taip-gi ir ukij.

LITHUANIAN HOME BUILDERS CO., Inc.

REAL ESTATE
366 BROADWAY, Room 1, SO. BOSTON, MASS.
Tel. South Boston 1878-J.

DEL VISŲ!

Taisau visokius čeverkykus vyrų, moterų ir vaikų. Gali vaikščioti taip kad su naujais. Padarau stiprai ir gerai ir pigiai. Užeikite del persitikrinimo. Visiems patogi užėiga, arti Lietuvių salės.

P. BUTKEVIČIUS,
301 E St., So. Boston, Mass.

Puiki Lietuviška UŽEIGA

pas
ANTANĄ TAMULEVIČIŲ
300 Broadway, S. Boston, Mass.